

**ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ
ПЕНЯЗЬ ТЕТЯНА ОЛЕКСІЇВНА**

25006, м.Кропивницький, вул.Гоголя, 84, кв. 1 моб.050-524-75-09 т.(0522) 22-67-23

Сертифікат АА №003109 від 07.06.2016р.

Сертифікат АА №003289 від 15.07.2016р.

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТУ
ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ
«ПЛАН ЗОНУВАННЯ (ЗОНІНГ) СЕЛИЩА НОВОАРХАНГЕЛЬСЬК
ГОЛОВАНІВСЬКОГО РАЙОНУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

Шифр: 23/21-СЕО

Фізична особа підприємець

Пенязь Т.О.

Головний архітектор проекту

Пенязь Ю.О.

м.Кропивницький, 2021

ЗМІСТ

	Титульний лист	1
	Зміст	2
	Передмова та призначення звіту	3
1.	Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	4
2.	Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	10
3.	Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	72
4.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування	77
5.	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	80
6.	Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних, позитивних і негативних наслідків	83
7.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	92
8.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо)	99
9.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	101
10.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я	103
11.	Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію	103

Передумова та призначення звіту.

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Стратегічна екологічна оцінка - процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби - транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування та здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (далі - CEO) - це інструмент стратегічного планування, направлений на включення екологічних пріоритетів в програми, плани, політики.

CEO здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Досвід багатьох країн продемонстрував високу ефективність СЕО як інструмента планування, що сприяє якості розроблюваних планів, програм, стратегій тощо.

Містобудівна документація «План зонування (зонінг) селища Новоархангельськ Голованівського району Кіровоградської області» виконано ФОП Пенязь Т.О. на замовлення Новоархангельської селищної ради Голованівського району.

В рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту «План зонування (зонінг) селища Новоархангельськ Голованівського району Кіровоградської області» розроблено заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, яка була оприлюднена замовником в засобах масової інформації. Також, заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування було розміщено на офіційному сайті.

За результатами розгляду вищевказаної заяви, Новоархангельській селищній раді надано зауваження та пропозицій до структури та змісту СЕО:

- лист Головного управління Держпродспоживслужби у Кіровоградській області від 30.08.2021р. №01-1/912/04;
- лист ДУ «Кіровоградський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» від 28.08.2021р. №11237/3;
- лист департаменту екології, природних ресурсів та паливно-енергетичного комплексу Кіровоградської ОДА від 30.08.2021р. №26-01-22/2872/0.26.

Дані пропозиції та зауваження враховано під час розроблення Звіту про стратегічну екологічну оцінку.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

План зонування території селища Новоархангельськ, який визначає умови та обмеження використання території для містобудівних потреб у межах визначених зон, розробляється на виконання статті 18 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Основною задачею плану зонування (зонінгу) є визначення меж зон та підзон з однорідними видами та умовами використання території населеного пункту і встановлення по зонах та підзонах містобудівних регламентів. Зонінг розробляється відповідно до генерального плану населеного пункту.

Зонінг не визначає розміщення конкретних об'єктів та обсяги будівництва, а встановлює види використання території ділянок та нерухомого майна, умови та обмеження в межах визначених зон.

Сукупність, видів використання та граничних параметрів нового будівництва та реконструкції об'єктів нерухомості у складі містобудівного регламенту є єдиними для усіх об'єктів в межах відповідної зони (підзони), якщо інше не обумовлене у складі регламенту. Для територіальної підзони окремо не встановлюються додаткові переліки переважних та супутніх видів забудови та іншого використання території земельних ділянок, відповідно до ДБН Б.1.1-22:2017 «Склад та зміст плану зонування території».

Для кожної земельної ділянки дозволеним є таке використання, яке відповідає містобудівному регламенту відповідної зони. Невідповідність наміру забудови встановленому виду дозволеного використання земельних ділянок і об'єктів, зазначеним у містобудівному регламенті, означає, що його застосування, у відповідній територіальній зоні не допускається.

Цілі проекту документу державного планування Плану зонування території селища Новоархангельськ:

- є визначення меж зон та підзон з однорідними видами та умовами використання території населеного пункту і встановлення по зонах та підзонах містобудівних регламентів;
- регулювання планування та забудови територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів;
- раціонального використання території населеного пункту;
- забезпечення умов для реалізації планів і програм сталого розвитку населених пунктів;

- збереження природного середовища та охорони історико- культурної спадщини;
- встановлення правових гарантій з використання і будівельної зміни нерухомості для власників і осіб, що мають намір придбати права володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, іншими об'єктами нерухомості;
- створення сприятливих умов для залучення інвестицій у будівництво шляхом забезпечення можливості вибору інвестором найбільш ефективного виду використання земельної ділянки для містобудівних потреб у відповідності до містобудівних регламентів;
- забезпечення сумісності забудови окремих земельних ділянок з оточуючою забудовою та землекористуванням.

Інші плани та програми що мають відношення до документу державного планування.

В розділі висвітлюється інформація про різні плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень в даній містобудівній документації, їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки. Головні стратегічні документи, що мають відношення до проекту генерального плану перераховані нижче:

1) Стратегія розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки.

Стратегія затверджена рішенням Кіровоградської обласної ради від 12 березня 2020 року № 743. Головними цілями Стратегії є:

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації" полягає у створенні оптимальних умов для повного використання і нарощування наявного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг регіональної економіки.

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачає виконання завдань і здійснення заходів щодо стабілізації демографічної ситуації в області, забезпеченні рівного доступу до якісної освіти, послуг охорони здоров'я незалежно від місця проживання людей, підвищення матеріального добробуту населення.

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій" передбачає реалізацію комплексу заходів і проектів, спрямованих на усунення диспропорцій у розвитку населених пунктів у сільській і міській місцевості, розвитку соціально-дорожньої інфраструктури, модернізації житлово-комунального господарства і розвиток житлового будівництва.

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури" визначає завдання і проекти щодо охорони навколишнього природного середовища, формуванню екологічної інфраструктури в області.

2) Програма економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2021 рік.

Програма затверджена Рішенням Кіровоградської обласної ради від 23.12.2020р. № 14.

Метою Програми є впровадження заходів, спрямованих на забезпечення стабілізації та сталого розвитку економіки області, підвищення її конкурентоспроможності, збереження існуючих і стимулювання створення нових високопродуктивних робочих місць з гідними умовами праці, покращення якості життя та добробуту населення.

Мета програми буде досягнута за рахунок реалізації 4 стратегічних цілей:

1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації";
2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення";
3. "Сталий розвиток усіх територій";
4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"

та Плану антикризових заходів щодо мінімізації впливу негативних наслідків карантину на соціально-економічну ситуацію в Кіровоградській

області.

3) Комплексна програма охорони навколишнього природного середовища в Кіровоградській області на 2021-2025 роки.

Програму затверджено Рішенням Кіровоградської обласної ради 30 березня 2021 року № 86.

Метою Програми є :

- реалізація в області національної екологічної політики шляхом виконання завдань, визначених Стратегією розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки, Планом заходів з її реалізації на 2021-2023 роки, затвердженими рішеннями обласної ради від 12 березня 2020 року № 743;
- охорона та поліпшення стану довкілля в області шляхом виконання заходів зі зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, зниження обсягів скидів забруднених стічних вод у природні водні об'єкти, зменшення негативного впливу промислових і побутових відходів на довкілля.

4) Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року.

Програма затверджена рішенням Кіровоградської обласної ради №387 від 23.11.2012р..

Програма розроблена з метою реалізації державної і регіональної політики у галузі водного господарства: підвищення ефективності використання меліоративних систем області, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області; забезпечення централізованим питним водопостачанням сільських населених пунктів, які користуються привізною водою, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення; задоволення потреби населення і галузей економіки області у водних ресурсах, та оптимізації водоспоживання; запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро та збереження і відтворення водних ресурсів.

З метою забезпечення системної реалізації в області державної політики в галузі водного господарства, використання водних ресурсів та підвищення

ефективності їх регіонального управління у Програмі визначено такі напрямки діяльності.

1. Забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь, управління водними ресурсами:
2. Першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою:
3. Захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод:
4. Екологічне оздоровлення басейну річки Дніпро та поліпшення якості питної води:

Виконання програми здійснюється в період з 2013 до 2021 року протягом 2 етапів:

- I етап 2013-2016 роки;
- II етап - 2017-2021 роки.

- 5) Схема екомережі області затверджена рішенням Кіровоградської обласної ради 23.06.2017р.

Загальною метою створення схеми екомережі області є подальше регулювання суспільних відносин у сфері формування, збереження та раціонального, невиснажливого використання існуючих природних комплексів.

- 6) Екологічний паспорт Кіровоградської області за 2019 рік.

Паспорт затверджено рішенням Кіровоградської обласної державної адміністрації 06.2020р.

- 7) Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Кіровоградської області у 2020 році.

- 8) «Генеральний план селища міського типу Новоархангельськ Новоархангельського району Кіровоградської області» розроблений ДП «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М.Білоконя», м.Київ 2019 рік.

2.Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Місцеположення

Селище міського типу Новоархангельськ – адміністративний центр районного значення і бувший районний центр в Кіровоградській області України. Розташоване на річці Синюха, її лівому березі, за 106 км від обласного центру Кіровоградської області – м. Кропивницький та за 47 км від м. Умань. Найближча залізнична станція знаходиться за 40 км, в м. Тальне (Черкаська обл.). Зовнішні зв'язки селища здійснюються автомобільним видом транспорту.

Головна особливість економічно-географічного положення селища в системі розселення Кіровоградської області – північно-західне положення; поблизу межі з Черкаською областю України.

Чисельність населення Новоархангельська на 01.01.2018 становила 6,192 тис. осіб.

Площа території селища в існуючій межі згідно «Проекту землеустрою щодо встановлення меж смт Новоархангельск Новоархангельської селищної ради Новоархангельського району Кіровоградської області» —1551,9 га.

Рельєф

Територія проектування розташована у північно-західній частині Кіровоградської області, в межі Придніпровської височини, на лівому березі р. Синюха.

Рельєф території долини р. Синюха характеризується чергуванням пологих та крутих ділянок. Абсолютні відмітки поверхні змінюються від 96 до 175 м БС. Глибина ерозійного врізу досягає 80м.

Річка Синюха протікає в меридіональному напрямку. Заплава ріки простежується не всюди і простягається вузькою смугою переважно по правому берегу. Долина р. Синюха вузька, схили круті, місцями обривисті, прорізані чисельними ярами і промоїнами, що виносять уламковий матеріал в русла рік і балок.

В межі селища в р. Синюха впадає лівобережна притока р. Торговиця, долина якої має балковидну форму. Схили її симетричні, Заплава вузька, місцями розширена до 300м з луговою та чагарниковою рослинністю.

Абсолютні відмітки поверхні змінюються від 150-175 м БС на плато, до 97-100 м БС в заплаві р. Синюха, 99-115 м БС в заплаві р. Торговиця. Переважні ухили поверхні 3-5%, мінімальні ухили 1-1,5%, максимальні ухили на схилах балочної мережі 15% і більше. Загальний ухил території у західному напрямку, до р. Синюха.

Клімат

Клімат території помірно-континентальний, характеризується теплим, іноді жарким літом, із значною кількістю сонячних днів і рідкими але сильними дощами. Значна розчленованість місцевості сприяє витраті дощової води на поверхневий стік і поповненню запасів підземних вод. Характеристика кліматичних умов, основних окремих елементів метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування й прийняття планувальних рішень, наведена за даними багаторічних спостережень метеостанції «Звенигородка» (124 мБС).

Температура повітря: січень: – 5,4°C, липень: +20,3°C, середньорічна: + 7,6°C, абсолютний мінімум: – 37 С, абсолютний максимум: + 39 С.

Тривалість безморозного періоду: середня 151 днів, найбільша 180 днів (1938 рік);

Розрахункова температура: самої холодної п'ятиденки: – 21°C, зимова вентиляційна: – 9,1°C.

Опалювальний період: середня температура: – 0,8°C, період: 184 доби.

Глибина промерзання ґрунту: середня 76 см, максимальна 133 см.

Середньорічна відносна вологість повітря: 77%.

Атмосферні опади: середньорічна кількість 571 мм: в т. ч. теплий період (IV-X) – 381 мм, холодний (XI-III)– 190 мм, середньодобовий максимум: 41 мм, (за МС Умань); спостережний максимум: 155 мм (07.1934р.). (за МС Умань).

Висота снігового покриву (за МС Умань): середньодекадна 21 см, максимальна 65 см, мінімальна 2 см.

Кількість днів із стійким сніговим покривом: 77.

Особливі атмосферні явища – середня/ найбільша кількість днів на рік: тумани 37/ 77 днів, заметілі 8/22 днів, грози 30/44 днів, град 1,4/4 днів, пилові бурі 0,2 /2 днів (за МС Умань).

Швидкість вітру, середньорічна: 3,5 м/с

Максимальна швидкість вітру (можлива): 18м/с – кожний рік, 20-21 м/с – один раз в 5-10 років, 22-23 м/с – один раз в 15-20 років.

Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність: холодний період: Пд – 18,2%; теплий період: Пн – 20,0%.

Таблиця 2.1. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%)

Період року	Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
Холодний період	14,0	15,2	8,6	9,6	18,2	13,0	10,8	10,6	9,8
Теплий період	20,0	17,6	7,3	6,6	13,3	10,6	9,8	14,8	18,6
Рік	17,5	16,6	7,8	7,8	15,3	11,6	10,2	13,1	15,0

Територія селища відноситься до таких, що мають підвищений потенціал забруднення атмосфери та характеризується несприятливими умовами розсіювання промислових викидів в атмосферу (районування України за потенціалом забруднення). Розміщення промислових підприємств, які за класифікацією ДСП № 173-96 відносяться І та ІІ класу шкідливості, що здійснюють шкідливі викиди забруднюючих речовин у повітря, на території селища не рекомендується.

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів, які використовуються при плануванні та забудові населених пунктів, та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування території України (ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 “Будівельна кліматологія”) територія віднесена до І архітектурно-будівельного кліматичного району - Північно-Західний.

У цілому кліматичні умови для планувальної організації території населеного пункту сприятливі. При прийнятті планувальних рішень щодо розміщення ділянок забудови та розвитку промислових зон населеного пункту враховується існуючий характер вітрового режиму.

Геологічна будова

В геоструктурному відношенні територія розташована на західній околиці Українського кристалічного щиту. Територія характеризується неглибоким заляганням кристалічного фундаменту та незначною потужністю осадових порід. В геологічній будові беруть участь докембрійські кристалічні породи, продукти їх вивітрювання, відклади палеогену, давні четвертинні і сучасні утворення.

Кіровоградсько-житомирський комплекс представлений гранітами рожево-сірими, червоними, пегматитами, гнейсами.

Кора вивітрювання, середньої потужності до 12,0м, збереглася повсюдно і представлена каолінами білими і озалізненими каолінами. З кристалічними породами пов'язані родовища будівельного каміння.

Відклади палеогену залягають безпосередньо на кристалічних породах або їх корі вивітрювання в депресіях кристалічного фундаменту. Відклади харківської свити представлені глауконітовими пісками з прошарками глин і перекриваються каоліновими, мілкозернистими пісками з прошарками слабозцементованих піщаників.

Серед четвертинних відкладів виділяються різноманітні за генезисом і літологією нижньочетвертинні, середньо-, верхньочетвертинні і сучасні відклади.

В межах плато і схилів розвинуті еолово-делювіальні, елювіально-делювіальні відклади. Вони представлені переважно суглинками жовто-бурими, сіро-бурими коричневими, карбонатами, в верхній частині розрізу пористими, лесовидними, з гніздами піску.

Алювіальні відклади заплав рік і днищ балок представлені різнозернистими пісками, супісками, мулами.

На ділянках, де річні долини врізаються в кристалічні породи, часто накопичуються великі уламки гранітів, гнейсів. Піски представлені від мілкозернистих до гравелистих кварцових. Балочний алювій представлений перевідкладеними суглинками потужністю 1 – 2 м.

До четвертинних відкладів у північній частині селища приурочене Новоархангельське родовище цегляно-черепичної сировини, суглинків. За даними ДНВП “Геоінформ України” балансові запаси станом на 01.01.2018р. складають 807 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 116, В – 267, С₁ – 424 тис. м³. Потужність суглинків 3,5-10 м. Родовище не розробляється. Запаси затверджені протоколом ТКЗ Мінгео УРСР № 2974 у 1969р.

Окрім того, на прилеглих територіях, на відстані 1,5-4 км від західної межі селища, на правому березі р. Синюха наявні родовища:

- Торговицьке цегельно-черепичної сировини (не розробляється); балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 575 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 229, В – 346 тис. м³. Родовище не розробляється. Запаси затверджені протоколом УТКЗ №4838 у 1989 р;
- Новоархангельське 1 цегельно-черепичної сировини (не розробляється). Балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 380 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 81, В – 188, С₁ – 111 тис. м³. Запаси затверджені у 1974 році;
- Торговицьке родовище мігматиту та гнейсу, галузь застосування – камінь будівельний. Балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 2154 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 1161, В – 0, С₁ – 993 тис. м³. Родовище розробляється. Запаси затверджені протоколом ТКЗ Мінгео УРСР №3663 у 1974 році.

Гідрогеологічні умови

В гідрогеологічному відношенні територія знаходиться в межах гідрогеологічної області Українського щиту.

Водоносні горизонти, що експлуатуються в районі, приурочені до відкладів палеозою, палеогену і четвертинних утворень:

1. Водоносний горизонт четвертинних алювіальних відкладах приурочений до піщано-глинистих відкладів заплав рік і днищ балок. Він має вільне дзеркало ґрунтових вод, коливання рівня якого тісно пов'язано з положенням рівня води в річці. За хімічним складом води відносяться до гідро- карбонатного типу з мінералізацією 0,3-0,9 г/л.

Дебет колодязів не перевищує 1 м³/добу. Водоносний горизонт зазнає забруднення з поверхні. Живлення його відбувається за рахунок інфільтрації атмосферних опадів.

Водоносний горизонт алювіальних відкладів використовується за допомогою шахтних колодязів для потреб мілких водоспоживачів.

2. Водоносний горизонт в нижньо-середньо-верхньочетвертинних еолово-делювіальних відкладах не має повсюдного поширення, що пов'язано з відсутністю водотриву до монолітної зони докембрію.

Накопичення підземних вод в лесовидних відкладах обумовлено вертикальною макропористістю і наявністю піщаних прошарків на водотривких глинах і щільних суглинках. Води четвертинних відкладів мають пістрявий хімічний склад. Водозбагаченість горизонту незначна. Для централізованого водопостачання водоносний горизонт в еолово-делювіальних суглинках не рекомендується використовувати через слабку збагаченість і забруднення органічними речовинами.

3. Водоносний горизонт в харківських відкладах розвинутий в депресіях докембрійських порід. Водотримні породи представлені тонкомілкозернистими пісками. Через погану водовіддачу горизонт має обмежене водоспоживання.

4. Водоносний горизонт тріщинуватої зони порід докембрію і продуктів їх вивітрювання має повсюдне розповсюдження. Основним фактором, що сприяє накопиченню і циркуляції тріщинних вод, є ступінь тріщинуватості порід. Глибина активної тріщинуватості порід сягає 60-80 м. Глибина залягання тріщинних вод обумовлюється рельєфом денної поверхні. В долинах рік, де тріщинувати кристалічні породи оголюються на денній поверхні, горизонт залягає на глибині 1-25м, в сторону вододілу глибина збільшується до 35м. Тріщинні води напірні. Величина напору в середньому складає 10-30м. За хімічним складом вода гідрокарбонатно-кальцієво-магнієва з мінералізацією 0,5-1 г/л. Даний горизонт експлуатується свердловинами в смт. Новоархангельськ для питного водопостачання.

Проектна продуктивність свердловин становить 2-10,8 м³/годину. Глибина свердловин в заплаві р. Синюха до 20м, на вододілі – до 100-120 м.

За даними ДНВП “Геоінформ України” на території смт. Новоархангельськ наявне Новоархангельське родовище питних підземних вод, ділянка Свердликівська. Експлуатаційні запаси вод водоносної зони тріщинуватості архейських і нижньопротерозойських порід були розвідані і затверджені Правобережною ГРЕ об’єднання Північукргеологія у 1980р. у кількості 4,3 тис. м³/добу за категоріями А+В, згідно протоколу УТКЗ № 4056 від 27.12.1980р.. Ділянка розташована у північно-східній частині смт Новоархангельськ. Згідно паспорту родовища глибина підшви водоносного горизонту 64-82м. Води гідркарбонатні, кальцій-магнієві, з мінералізацією 0,2-0,6 г/дм³. Дебети при опробуванні: 276-1018 м³/добу. Якість води відповідала вимогам Держстандарту. Підпорядковано держфонду родовищ.

Існуюче водопостачання

Джерелом водопостачання смт Новоархангельськ є підземні води водоносного горизонту приуроченого до тріщинуватої зони кристалічних порід докембрію. До комплексу водозабірних споруд, які експлуатує КП «Новоархангельське ЖКГ», входить 4 свердловини та 3 шахтні колодязі. Дебіт водозабірних споруд коливається від 1,35 до 10,80 м³/год. Свердловини мають між собою гідравлічний зв'язок. Установлена сумарна виробнича потужність насосних станцій I підйому 2,40 тис.м³/добу.

Контроль якості води проводить акредитована лабораторія згідно договору. За даними КП «Новоархангельський ЖКГ», згідно результатів лабораторних досліджень підземна вода задовольняє вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10, окрім показника загальна жорсткість - 11,2 мг-екв/дм³.

Охоплення населення селища централізованим водопостачанням складає 22,1%. Частина мешканців садибної забудови користується водою з вуличних колективних установок, яких на мережі налічується 2 одиниці.

При розробленні ДДП буде передбачене 100% охоплення території селища системою централізованого водопостачання.

Гідрологічні умови

Згідно з гідрологічним районуванням України селище знаходиться в межах Правобережної Дніпровської області достатньої водності.

Гідрографічна мережа території що проектується представлена р. Синюха та її лівою притокою р. Торговиця, на яких в межах селища створені водосховищами.

Річка Синюха є лівою притокою р. Південний Буг. Довжина в межах селища орієнтовно 8,5 км. Довжина ріки 111 км, площа басейну ріки 16725 км², відноситься до середніх річок.

Річка Синюха протікає в меридіональному напрямку. Русло звивисте, шириною від 25 до 110 м. Заплава ріки простежується не всюди і простягається вузькою смугою переважно по правому берегу. Долина р. Синюха вузька, схили круті, місцями обривисті, прорізані чисельними ярами і промоїнами, що виносять уламковий матеріал в русла рік і балок.

У межі селища стік р. Синюха регульований Новоархангельським водосховищем. Повний об'єм 9,6 млн. м³. Його цільове призначення генерування електроенергії.

На території селища в р. Синюха впадає лівобережна притока р. Торговиця. Довжина в межах селища орієнтовно 5 км. Довжина річки 93 км, площа басейну ріки 75,4 км², відноситься до малих річок. Ширина русла переважно 1-2 м. Долина якої має балковидну форму, схили її симетричні. Заплава вузька, місцями розширена до 300 м з луговою та чагарниковою рослинністю. В межі селища регульована двома ставками, один з яких примикає до східної межі селища. Річний хід рівнів води річок району характеризується інтенсивним підйомом у весняну повінь, низькою літньою межінню, деяким підвищенням восени і низьким рівнем зимою. Весняний пік зазвичай припадає на другу половину березня. На території селища рівні води в річці Синюха регулюються пропусками водосховища.

Відмітки розрахункових рівнів води затоплення повенежими водами 1% - забезпеченості на території селища становлять 111,0 мБС, у верхньому б'єфі водосховища Новоархангельської ГЕС, та 103,3-103,8 мБС у нижньому б'єфі (згідно матеріалів Генерального плану смт Новоархангельськ, Інститут "Укргорстройпроект", м. Харків, 1991р.). Ділянки затоплення паводково-повенежими водами 1%-ї забезпеченості відображені на «Схемі існуючих планувальних обмежень».

Водойми селища створюють цікаві ландшафти і при благоустрою прибережних територій сприятливі для організації зон відпочинку.

При прийнятті проектних рішень у ДДП природні водотоки та водойми розглядаються як складові елементи екологічного каркасу селища. Система інженерних заходів передбачає їх розчистку і благоустрій. Організація та ландшафтне упорядкування прибережних захисних смуг буде сприяти підтриманню даних водойм в належному санітарному стані.

Грунтовий покрив

Населений пункт розташований в межах лісостепової зони України.

Грунтовий покрив на території селища представлений типовими чорноземами з плямами опідзолених ґрунтів. На північній околиці поширені чорноземні глинисто-піщані і супіщані ґрунти. Основний тип чорноземних глибоких мало гумусних ґрунтів утворився на вкритих лесовими породами плато під лучно-степовою рослинністю.

У долинах річок та балок поширені чорноземно-лучні й лучно-болотні ґрунти. Ґрунти відзначаються значною природною родючістю.

Виробнича цінність земель сільськогосподарського призначення на території селища визначається в складі "Технічної документації по визначенню нормативної грошової оцінки земель смт. Новоархангельськ".

Питання щодо відведення земель сільськогосподарського призначення різних форм власності для потреб містобудівного розвитку знаходиться в компетенції Селищної Ради відповідно дії п. 2, ст. 150, Земельного кодексу України.

Інженерно-будівельна оцінка території

Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України територія що проектується розташована в межах зони середньої складності будівельних умов освоєння.

Селище розташоване на території регіонального поширення лесових ґрунтів переважно І типу за здатністю до просідання.

В сейсмічному відношенні (ДБН В.1.1 - 12/2014 «Будівництво у сейсмічних районах України») відповідно карти «А», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС1 згідно з ДБН В.1.2-14, а також класу наслідків (відповідальності) СС2 - для будівель заввишки до 73,5м територія селища відноситься до несейсмічної зони інтенсивностей струсів на середніх ґрунтах (5 балів). Згідно з картою «В», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС2 згідно з ДБН В.1.2-14 - для будівель заввишки від 73,5м до 100 м, а так само об'єктів, які належать до потенційно небезпечних, але не ідентифікуються як об'єкти підвищеної небезпеки відповідно до ЗУ «Про об'єкти підвищеної небезпеки», територія селища відноситься 6-бальної сейсмічної зони інтенсивностей струсів на середніх ґрунтах. Відповідно до карти «С», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідності) СС3 згідно з ДБН В.1.2-14 необхідно враховувати 7-бальну зону інтенсивностей струсів на середніх ґрунтах. Згідно п. 5.1.3 для об'єктів класу наслідків (відповідальності) СС1, СС2 допускається спрощене визначення сейсмічності майданчика будівництва на основі матеріалів інженерно-геологічних вишукувань згідно з таблицею 5.1.

Серед несприятливих інженерно-геологічних факторів на території селища наявні малі ділянки підтоплення та заболочення, можливість затоплення повеневими водами 1%-забезпеченості, ділянки з ухилами поверхні 8-15% та понад 15%, потенційні прояви яружної ерозії, порушена ділянка.

Ділянки з підвищеним рівнем ґрунтових вод знаходяться в заплавах річок та днищах балок. В заплаві р. Торговиця наявні заболочені ділянки.

На території селища рівні води в річці регулюються пропусками водосховища. Відмітки розрахункових рівнів води затоплення повеневими водами 1% - забезпеченості на території селища становлять 111,0 мБС, у верхньому б'єфі водосховища Новоархангельської ГЕС, та 103,3-103,8 мБС у нижньому б'єфі (згідно матеріалів Генерального плану смт Новоархангельськ, Інститут "Укргорстройпроект", м. Харків, 1991р.). Ділянки затоплення паводково-повеневими водами 1%-ї забезпеченості відображені на "Схемі існуючих планувальних обмежень". В межах можливої зони затоплення паводково-повеневими водами 1%-забезпеченості знаходяться будинки і споруди житлової та громадської забудови, що розташовані по вулицям Набережній, Ломоносова.

Порушена ділянка, що залишилася в результаті видобутку корисних копалин, розташована на північній околиці селища, по вул. Садова.

За ступенем сприятливості інженерно-будівельного освоєння території можна виділити три типи територій:

- території сприятливі для забудови, до яких відносяться підвищені ділянки плато та його схили. Територія складена товщею нижньо-, середньо-, верхньочетвертинних лесовидних суглинків різних генетичних типів, що перекриті ґрунтово-рослинним шаром і підстилаються середньозернистими пісками та кристалічними породами докембрію. Природною основою для фундаментів будівель і споруд будуть слугувати: суглинки лесовидні, жовто-бурі, тверді, просадні, супіски тверді, лесовидні, просадні і кристалічні породи; тріщинуваті граніти.

Тип ґрунтових умов за просіданням – І тип. Ґрунти просадні до глибини 4,0-6,0-м. Ці території характеризуються відносно глибоким рівнем залягання ґрунтових вод, в залежності від рельєфу місцевості вони залягають на глибині 5-14м. Нижнім водотривом є щільні суглинки, глини або щільна зона кристалічних порід.

- території малосприятливі під забудову, є ділянки схилів долин річок, балок та ярів, з крутими ухилами поверхні 8-15%, та з локальними ділянками потенційного прояву яружної ерозії. При будівельному освоєнні необхідно передбачати заходи інженерної підготовки території;
- території несприятливі під забудову є ділянки заплави річок, із проявами локального заболочення, з рівнем ґрунтових вод 0,5-2,5м, днища балок; ділянки що зазнають затоплення повеневими водами 1%-забезпеченості. Несприятливими для забудови схили з ухилами поверхні понад 15%. Освоєння цих ділянок потребує значних капітальних затрат на інженерну підготовку території.

Враховуючи регіональне поширення просадних ґрунтів, при інженерно-будівельному освоєнні будь-якої території в кожному конкретному випадку необхідно проводити детальне інженерно-геологічні вишукування з метою уточнення типу лесових ґрунтів за здатністю до просідання та передбачити заходи, що упереджують деформації споруд.

Таким чином, при виконанні ДДП прийнятті проектних рішень враховуватимуть наявні інженерно-геологічні умови та складність інженерно-будівельного освоєння території.

Атмосферне повітря.

Викиди в атмосферу і забруднення атмосферного повітря.

Атмосферне повітря - життєво важливий компонент навколишнього природного середовища, який являє собою природну суміш газів.

Забруднення біосфери відбувається різними елементами: хімічними речовинами, твердими частинками і біологічними матеріалами, здатними заподіяти шкоду людині та іншим живим організмам.

Причинами надмірних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є: робота підприємств в умовах зношеності основних фондів, недосконалості технологічних процесів базових галузей промисловості, недостатня забезпеченість останніх очисними спорудами для уловлювання та утилізації забруднюючих речовин, введення в дію нових підприємств.

Крім того, одним із чинників, який впливає на зростання обсягу викидів забруднюючих речовин у повітря, є перехід багатьох котелень області на альтернативні природному газу види палива, а саме на вугілля, пиловугільну суміш, дрова, пелети та інші.

Основною причиною порушення кліматичного балансу є використання викопного палива та неефективне споживання енергії.

Останнім часом на Кіровоградщині активно розвивається сонячна енергетика. Масове будівництво сонячних електростанцій є значним внеском у запобігання глобальних змін клімату.

Область має значний потенціал щодо впровадження нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії.

Так у 2020 році введено в експлуатацію:

14 сонячних електростанцій, загальна кількість яких станом на 01 січня 2021 року складає 54 одиниць, приватними домогосподарствами впроваджено 414 сонячних електростанцій, загальна кількість – 1550.

За матеріалами «Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Кіровоградської області у 2020 році», за даними Головного управління статистики у Кіровоградській області, у 2020 році у повітряний басейн області надійшло від стаціонарних джерел викидів підприємств та організацій 10,7 тис. т забруднюючих речовин, що на 2,1 тис. т менше, ніж у 2019 році.

Зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від підприємств області обумовлене впровадженням на підприємствах сучасних технологій та поступовим проведенням налагоджувальних робіт обладнання, здійсненням природоохоронних заходів та проведенням інвентаризації джерел викидів для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в т. ч. щільність та на душу населення, в цілому по області та в розрізі населених пунктів, тис. т

Таблиця 2.2

	Всього, т	У % до 2019	Збільшення/ зменшення, т (-) проти 2019	Щільність викидів, кг	Обсяги викидів у розрахунку на одну особу, кг
1	2	3	4	5	6
Кіровоградська область	10688,9	83,7	-2089,1	434,7	11,5
Новоархангельський	119,6	87,7	-16,7	99,2	5,1

Контроль за станом забруднення атмосферного повітря м. Кропивницького проводить лабораторія спостереження за забрудненням атмосфери II групи Кіровоградського обласного центру з гідрометеорології відповідно до постів за інгредієнтами: пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю, оксид азоту, сажа, розчинені сульфати, формальдегід, важкі метали.

Забрудненням повітря називають один з основних типів антропогенного забруднення. Його дія полягає у викиді в атмосферу хімічних речовин, твердих часточок і біологічних матеріалів, здатних завдати шкоду людині або іншим живим організмам. Часто забруднюючий ефект діє непрямим чином і проявляється лише з часом. Прикладом цього є порушення озонового шару, який з часом впливає на більшість земних екосистем.

Слід зазначити, що в теперішній час у спалах коронавірусної інфекції COVID-19 забруднення повітря може ускладнювати перебіг захворювання. Загальновідомо, що автотранспорт є одним із найвагоміших забруднювачів атмосферного повітря багатьох країн світу, у т.ч. в Україні. До основних забрудників належать тверді частинки пилу (PM10 і PM2.5), двоокис азоту (NO₂) і двоокис сірки (SO₂), вуглеводні (C_nH_m), альдегіди (RCHO), оксид вуглецю (CO), важкі метали (арсен, кадмій, нікель, ртуть), формальдегід (CH₂O), пил недиференційований за складом, бенз (а) пірен (C₂₀H₁₂).

Першочерговими наслідками атмосферних забруднень є розвиток специфічних захворювань і отруєнь.

Атмосферне повітря є найважливішим для усього живого природним ресурсом, від якісного стану якого значною мірою залежить здоров'я людини.

Регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами здійснюється відповідно до статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» з метою забезпечення екологічної безпеки,

створення сприятливого середовища життєдіяльності, запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє середовище.

Відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря» викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися виключно після отримання дозволу на викиди, виданому суб'єкту господарювання дозвільним органом за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

З метою зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення необхідно здійснити модернізацію обладнання на підприємствах, забезпечити проведення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел підприємств, підвищити ефективність роботи установок очистки газу, здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, проведення інвентаризацій джерел викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря на підприємствах та отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

За метеорологічними умовами селище Новоархангельськ відноситься до територій з підвищеним природним потенціалом забруднення повітря та характеризується несприятливими умовами розсіювання промислових викидів в атмосферу (районування України за потенціалом забруднення повітря промисловими викидами). Критеріями оцінки потенціалу забруднення атмосфери за середньорічними значеннями метеорологічних параметрів є: повторюваність, потужність та інтенсивність приземних інверсій; % повторюваності швидкостей вітру 0-1 м/с, в т.ч. повторюваності протягом кількох днів (застій повітря); висота шару переміщування; тривалість туману.

Джерелами забруднення повітряного басейну є стаціонарні та пересувні джерела викидів забруднюючих речовин, при цьому більшість викидів відбувається від пересувних джерел викидів.

Пересувні джерела

Автотранспорт є вагомим джерелом забруднення довкілля. На даний час на частку автомобільного транспорту припадає більше половини усіх шкідливих викидів у навколишнє середовище, які є головним джерелом забруднення атмосфери, особливо у великих містах.

Автомобільний транспорт забруднює атмосферу трьома способами: емісією шкідливих речовин з відпрацьованими газами, проривом газів у картер двигуна й емісією шкідливих речовин у результаті випару палива в паливних баках, карбюраторах, а також у результаті витоків палива. Головним із них є перший спосіб, на частку якого припадає близько 2/3 шкідливих викидів автомобілів в атмосферу. Основними нетоксичними компонентами відпрацьованих газів автотранспортних засобів є азот, кисень, пари води і вуглекислий газ. Усього налічується близько 200 шкідливих (забруднюючих) речовин, багато яких небезпечні для здоров'я людини. До токсичних компонентів належать: оксиди вуглецю, оксиди азоту, альдегіди, вуглеводні, сірчистий газ, сажа, бензапірен та ін.

Основна частка викидів забруднюючих речовин у повітря на території населеного пункту припадає на пересувні джерела, а саме на долю автотранспорту. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причини експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття.

Найбільші інтенсивності автомобільного руху, в тому числі транзитного, проходять по міжнародній автодорозі державного значення М-12 Стрий–Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка.

Із східної та південної сторін до селища підходять територіальні автодороги державного значення Т-12-06 Новоархангельськ –Петроострів – Новомиргород і Т-12-14 Новоархангельськ –Добровеличківка –Миколаївка. Транзитні транспортні потоки цих автодоріг додатково навантажують вуличну мережу селища (вул. Слави, Центральна), створюючи дискомфорт для населення, погіршується стан навколишнього середовища.

Одним із головних завдань в питанні охорони повітря на території житлової та прирівняної до неї забудови є розподілення транспортних потоків шляхом формування раціональної магістральної мережі вулиць. Для забезпечення відповідності стану атмосферного повітря санітарним нормам на території житлової забудови також сприятиме виконання заходів з планувальної організації території та комплексне озеленення селища.

Стаціонарні джерела

Викиди шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення обумовлені діяльністю промислово-комунальних підприємств. За даними департаменту екології та природних ресурсів Кіровоградської ОДА суб'єктам господарювання у Новоархангельському районі видано 88 дозволів (з них в смт Новоархангельськ - 25) на викиди забруднюючих речовин у повітря стаціонарними джерелами. З них 16 об'єктів (в т.ч. в смт Новоархангельськ 5 об'єктів), які взяті на державний облік і не мають виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватись найкращі доступні технології та методи керування та 72 об'єкти (в т.ч. в смт. Новоархангельськ 20 об'єктів) на яких відсутні перевищення встановлених значень нормативів ГДВ та які не підлягають постановці на державний облік. За даними Статистичного щорічника у Кіровоградській області, протягом останніх п'яти років викиди забруднюючих речовин по Новоархангельському району варіювались в орієнтовних обсягах від 1,74 до 1,81 тис. т/рік, в т.ч. від стаціонарних джерел викидів: викиди варіювались в обсягах від 31 до 97 т/рік, що в порівнянні з іншими районами області є одним із найменших показників; від пересувних джерел викиди складали орієнтовно 1,71-1,72 тис. т/рік, що

становить близько 95-98% від загальної кількості викидів.

Стаціонарні джерела викидів зосереджені на ділянках виробничо-комунальних підприємств, більшість яких зосередження в промвузлах, що розташовані на південній та північно-східній околицях селища.

Також наявні декілька підприємств промислово-комунального призначення розташованих у центральній частині селища. Вони відносяться до IV, V класів шкідливості, згідно класифікації підприємств, визначеної Додатком №4, ДСП № 173-96.

Більшість промислових підприємств селища відносяться переробної галузі промисловості та підприємств з надання комунальних послуг населенню. Також внесок у забруднення атмосфери додають децентралізовані індивідуальні джерела теплопостачання, для яких основними видами палива є дрова та вугілля.

Основними забруднюючими речовинами є окисли вуглецю, окисли азоту, сірчаний ангідрид, тверді частки, пил.

Стаціонарні пости контролю за станом атмосферного повітря у селищі відсутні. В зоні впливу виробничо-комунальних підприємств, при несприятливих метеорологічних параметрах, в межах нормативних параметрів СЗЗ можливі перевищення ГДК забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

З метою забезпечення гігієнічних нормативів стану повітря в житловій та прирівняній до неї забудові промислові та комунальні підприємства мають виконувати вимоги чинного законодавства в сфері охорони повітря: розробка проектно-дозвільної документації; виконання необхідних інженерно-планувальних заходів з уловлення та очистки забруднюючих речовин шляхом впровадження сучасних технологій виробництва та модернізації пилогазоочисного устаткування. Для промислово-комунальних вузлів, що складаються в тому числі з малих підприємств, необхідно розробляти комплексні проекти організації санітарно-захисних зон, враховуючи сукупний вплив всіх джерел забруднення, з впровадженням необхідних заходів щодо охорони повітря.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект ДПП не буде затверджений.

У Програмі охорони навколишнього природного середовища Кіровоградської області, однією з пріоритетних цілей є зменшення викидів забруднюючих речовин та покращення стану атмосферного повітря, шляхом впровадження нових прогресивних технологій виробництва, планування заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферу. У випадку, якщо проект ДДП не буде затверджений дані стратегічні цілі не будуть досягнуті в повній мірі, що призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення.

У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови та підприємств виробничо-комунального сектору без належної системи споруд та мереж теплопостачання населеного пункту, без оптимізації розміщення нових суб'єктів виробничої діяльності з урахуванням екологічних вимог, рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію зростання. Водночас, якщо проект ДДП не буде впроваджений, а нові рішення щодо розбудови вулично-дорожньої мережі, що визначає як внутрішні так і зовнішні зв'язки транспортного сполучення для зменшення транзиту через населений пункт, не будуть реалізовані вплив транспорту на атмосферне повітря і здоров'я населення буде зростати, особливо в центральній частині населеного пункту, що знизить рівень комфортного проживання цього району.

У випадку, якщо ДДП не буде затверджено, відчутний вплив буде помітно на соціально-економічному розвитку села, в зв'язку з тим, що містобудівною документацією передбачено включення в межі населеного пункту територій, які в подальшому будуть джерелом податкових надходжень.

Зміна клімату

Зміну клімату за останні десятиліття великою мірою можна вважати справжнім шоком для суспільства не тільки в Україні, а й у світі в цілому. Кліматичні зони зміщуються на північ та захід, спека і посухи стають все більш катастрофічними, багато екстремальних явищ погоди, які раніше були рідкісними, часто повторюються в невласливих сезони та на невласливих для них територіях. Це пов'язано зі зміною клімату, яка позначається на виробництві

сільськогосподарських культур, стані лісів та водних об'єктів, тваринництві та рибному господарстві тощо.

Протягом декількох останніх років кліматичні зміни проявляються особливо відчутно. 2020 рік розпочався з аномально теплої та малосніжної зими, а влітку сталася небувала посуха. Два перші місяці осені також були посушливими. У вересні 2020 року схід України накрила небувало потужна пилова буря, що прийшла до нас з Калмикії. Ця пилова буря утворилася внаслідок вітрової ерозії ґрунту на розораних після збору врожаю полях.

Посуха 2020 року спричинила обміління річок та ставків, впав рівень води у колодязях, а подекуди вода в них зникла зовсім.

З кожним роком наслідки глобального потепління для України стають усе більш руйнівними. Особливо це стосується її південних регіонів. Степи поступово перетворюються на напівпустелі, внаслідок чого багато територій ризикують стати непридатними для ведення сільського господарства. Через кліматичні зміни аграрне виробництво з південних степів поступово переміщується на північ – у зони лісостепу і Полісся.

14 вересня 2020 року в Україні було введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України».

Кліматичні зміни можуть спричинити прямі (фізичні) ризики (підтоплення, аномальна спека, зміна кліматичних особливостей тощо) та непрямі – порушення нормального функціонування окремих систем міста та складнощі у наданні базових послуг населенню (водопостачанні, міському транспорті, енергозабезпеченні тощо).

Рекомендації з адаптації включають:

- адміністративно-управлінські заходи;
- архітектурно-планувальні рекомендації і обмеження;
- інженерно-технічні заходи, плани та проєкти захисту території громади, заходи з підвищення енергоефективності та енергозбереження;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії.

Водні ресурси.

Кіровоградська область – одна із найменш забезпечених місцевими водними ресурсами областей України, їх запаси майже вдвічі менші, ніж у середньому по Україні. Питне водопостачання області на 70 % забезпечується за рахунок поверхневих вод, які перекидаються із р. Дніпра водоводом Дніпро-Кіровоград. Якість води річки Дніпро є вирішальним чинником санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Характерним негативним явищем для області є те, що водні ресурси розподілені нерівномірно. Найбільша кількість водних ресурсів зосереджена в річках Південний Буг та Дніпро у прикордонних районах області, де потреба у воді незначна, а віддаленість від промислових центрів області не дає змоги їх використовувати.

Місцеві водні ресурси середнього по водності року ($P=50\%$) становлять $1,11 \text{ км}^3/\text{рік}$. В маловодний рік ($P=95\%$) вони зменшуються до $0,24 \text{ км}^3/\text{рік}$.

Водозабезпеченість на 1 людину місцевим стоком в середній по водності рік становить 940 м^3 , в маловодний рік – 257 м^3 . Сумарна водозабезпеченість на 1 жителя області становить 52095 м^3 та значно більша у порівнянні з показниками в цілому по Україні, що пояснюється транзитним стоком річок Дніпра та Південного Бугу, вода яких практично не використовується в народному господарстві області, оскільки вона значно віддалена від промислових центрів.

Наявні водні ресурси не забезпечують у повному обсязі потреби населення та галузей економіки, оскільки водні ресурси по території області розподілені нерівномірно. Покриття дефіциту водних ресурсів здійснюється шляхом забору води з річки Дніпро та її подачею в маловодні регіони.

Підземні води (прогнозні ресурси та експлуатаційні запаси)

Таблиця 2.3

Назва району	Запаси $\text{млн.м}^3/\text{рік}$		Кількість свердловин, шт.	Водовідбір, $\text{млн.м}^3/\text{рік}$ (2020 рік)
	прогнозні	У т.ч. розвідані та затверджені		
1	2	3	4	
Кіровоградська область	146,659	52,36	728	14,903
Новоархангельський	1,570	0	35	0,037

Державний моніторинг поверхневих вод, на території Кіровоградської області у 2020 році, проводився на 4 пунктах моніторингу, розташованих у басейні Південного Бугу, одному – в суббасейні Нижнього Дніпра та одному – в суббасейні Середнього Дніпра.

*Перелік створів спостереження якості поверхневих вод на території
Кіровоградської області*

Таблиця 2.4

№ з/п	Найменування створу	Місце знаходження створу	Відстань від гирла, км	Періодичність відбору проб
Басейн річки Дніпро – 2 створи				
1	р. Інгулець Іскрівське водосховище	смт Петрово, питний водозабір	393	щомісячно
2	р. Дніпро	м. Світловодськ, питний водозабір ОКВП "Дніпро-Кіровоград"	580	щомісячно
Басейн річки Південний Буг – 4 створи				
3	р. Синюха, Новоархангельське водосховище	смт Новоархангельськ, питний водозабір смт Смоліне	94	щоквартально
4	р. Чорний Ташлик, ліва притока р. Синюха	питний водозабір, смт Помічна	51	щоквартально
5	р. Інгул, Кіровоградське водосховище	питний водозабір м. Кропивницький	318	щоквартально
6	р. Сухоклея, права притока р. Інгул	м. Бобринець питний водозабір	26	щоквартально

Протягом 2020 року відібрано по 12 проб води у кожному створі та виконано вимірювання фізико-хімічних показників якості води.

За результатами гідрохімічних вимірювань встановлено, що якість поверхневої води в контрольних створах відповідала нормативам екологічної безпеки для водойм, що використовується для господарсько-питного водопостачання, за винятком, в окремих випадках, таких показників, як біологічне споживання кисню (далі - БСК) (норма - 3,0 мгО₂/дм³), магній (норма 40,00 мг/дм³), лужність (норма 0,5- 6,5 мг екв/дм³), сухий залишок (норма 1000,00 мг/дм³), водневий показник (норма - 6,5-8,5 рН), жорсткість (норма 7,0 мг екв/дм³), сульфати (норма 500,00 мг/дм³).

Кисневий режим всіх річок задовільний. Концентрація розчиненого кисню не знижувалася нижче рівня ГДК. Вміст біогенних елементів групи азоту в басейні перебуває також значно нижче ГДК.

Відповідно до програми державного моніторингу довкілля в частині здійснення Держводагентством контролю за якістю поверхневих вод на території Кіровоградської області здійснювались спостереження на 4 питних водозаборах.

Річка Синюха, Новоархангельське водосховище смт Новоархангельськ, питний водозабір смт Смолине. Кисневий режим Новоархангельського водосховища перебуває у межах норм і складає 8,59 – 11,43 мгО₂/дм³. Показник хімічного споживання кисню (ХСК), протягом року, перебуває у межах від 16,85 до 38,00 мгО₂/дм³. Спостерігалися підвищення концентрацій по показниках: БСК₅ (2,32 до 3,34 мгО₂/дм³), лужність (6,60 – 7,00 мг екв/дм³), магній (44,99 мг/дм³), жорсткість (5,60 – 7,50 мг екв/дм³).

Існуючий стан

Гідротехнічний стан

Селище Новоархангельськ розташоване в північно-західній частині Кіровоградської області, на березі річки Синюха, яка є лівою притокою річки Південний Буг. Річка Синюха протікає в меридіальному напрямку – з півночі на південь. Заплава річки прослідковується не всюди, і пролягає вузькою смугою здебільшого по лівому березі.

Долина р. Синюхи вузька, схили круті, місцями обривисті, прорізані багаточисленними ярами і промоїнами, що виносять обломковий матеріал в русла річки і балки. На р. Синюха в межах селища побудоване водосховище Новоархангельської ГЕС.

В межах селища зліва в Синюху впадає притока Торговиця, яка розділяє селище на дві частини. Долина р. Торговиці має балковидну форму. Схили симетричні, заплава вузька, місцями розширюється до 300 м, лугова, заросла кущами. Природною основою для фундаментів будівель і споруд будуть слугувати суглинки лесовидні, жовто-бурі, тверді, просадні; супіски тверді, лесовидні, просадні ґрунти і кристалічні породи; тріщинуваті граніти.

Тип ґрунтових умов по просіданню – І. Ґрунти просадні до глибини 4,0 ÷ 6,0 м. Рівень ґрунтових вод залягає глибоко і в центральній частині на плато при бурінні до 8-10 м не зустрінуті. Ґрунтові води залягають на глибині більше 5 м.

Поверхня території селища, на окремих ділянках може підлягати підтопленню, особливо у заплавах р. Синюхи та р. Торговиця. Дощова каналізація частково влаштована в центральній частині селища, в межах багатоквартирної забудови. Тому під час зливових дощів в окремих понижених ділянках території селища накопичується і стоїть вода.

Поверхневі водні ресурси селища представлені середньою річкою Синюха, її лівою притокою – малою річкою Торговиця, ставком на р. Торговиця та невеликими струмками в балках. Річки Синюха і Торговиця відносяться до рівнинних, з швидкістю течії $0,1 \div 0,3$ м/с. Живлення переважно атмосферне, з помітною участю ґрунтових вод. Основна частина стоку проходить у весняну повінь.

Прибережно-захисна смуга (ПЗС) в межах селища не визначена, і потребує подальшого обґрунтування, розробки окремого проекту та винесення її в натуру. Існуючі водні об'єкти в межах селища: руслове водоймище на р. Торговиця, площею водного дзеркала 4,92 га.

На східній межі селища є ставок з площею водного дзеркала 18,0 га, який також потребує регулювання (розчистки і благоустрою). За інформацією селищної ради, існуючі невеликі водойми (копанки та ін.) в селищі на даний період для відпочинку не використовуються.

Також є ряд невеликих ставків і копанок. Загальна площа всіх водних об'єктів у межах селища (річки, струмки, озера, ставки і водоймища) складає 125,52 га. Загальна протяжність рік Синюха і Торговиця в межах селища складає 8,35 км, в тому числі: р. Синюха - 4,5 км, р. Торговиця - 3,85 км.

Виконання заходів з берегоукріплення, регулювання стоку річок і струмків, а саме розчистка та ремонт гідротехнічних водопропускних споруд за рахунок коштів державного бюджету не проводилися (згідно інформації регіонального офісу водних ресурсів /РОВР/ у Кіровоградській області (лист від 21.02.2019 №268/01-12). На території Новоархангельської селищної ради, на прилеглих до селища територіях, знаходиться внутрігосподарська зрошувальна система площею 306 га.

Для вирішення інженерного захисту території селища по фактору можливого прояву затоплення паводковим водами р. Синюхи (орієнтовно 1% затоплення) необхідно враховувати підйом води до 2,2 м. Ґрунтовий покрив представлений чорноземами типовими малогумусними, та темно-сірими опідзоленими ґрунтами. Ґрунтові умови характеризуються найбільшою вірогідністю розвитку I і II типу просідання ґрунтів.

За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області основними джерелами забруднення підземних та поверхневих вод є органічне забруднення внаслідок антропогенної діяльності (вигрібні, компостні ями, надвірні вбиральні, несанкціоновані сміттєзвалища).

Додатковим джерелом забруднення водного басейну є поверхневий стік, який формується на території селища, виробничих майданчиках промислових, комунальних та сільськогосподарських підприємств. Система дощової каналізації в межах селища відсутня.

В межах населеного пункту скиди стічних вод здійснює КП «Новоархангельське ЖКГ» після очистки на каналізаційних очисних спорудах - установка глибокого біологічного очищення стічних вод «Біотал – 50», проектною потужністю 50,0 м³/добу. Скидання стічних вод після очистки здійснюється в р.Торговиця, правий берег, біля її впадіння до р. Синюха. Контроль за якістю стічних вод здійснює акредитована лабораторія згідно з договором.

За даними регіонального офісу водних ресурсів у Кіровоградській області на території смт Новоархангельськ у 2018 році водогосподарськими організаціями не проводилися вимірювання показників якості води.

Проектні рішення

Гідротехнічні заходи

Для покращення санітарно-гігієнічного стану як річок, так і прилеглих до них територій необхідно виконати заходи по регулюванню русел, а саме: розчистити русла від побутового та будівельного сміття, від мулу і наносів, від вологолюбної рослинності, упорядкування прибережних захисних смуг. Заходи

по розчищенню русел рекомендується виконувати регулярно, так як русла поступово замулюються і заростають вологолюбною рослинністю. Загальна довжина ділянок регулювання русел рік і струмків в межі селища складатиме близько 13,5 км.

Ділянки з підвищеним рівнем ґрунтових вод знаходяться в заплавах річок та днищах балок. В заплаві р. Торговиця наявні заболочені ділянки.

На території селища рівні води в річці регулюються пропусками водосховища. Відмітки розрахункових рівнів води затоплення повеневими водами 1% - забезпеченості на території селища становлять 111,0 м БС, у верхньому б'єфі водосховища Новоархангельської ГЕС та 103,3 - 103,8 м БС у нижньому б'єфі. У межі можливої зони затоплення повеневими водами 1% забезпеченості знаходяться будинки і споруди житлової та громадської забудови, що розташовані по вулицях Набережній, Маланюка, Ломоносова, тому даним проектом пропонується влаштування захисної дамби уздовж річки Синюхи, протяжністю біля 1,7 км.

На території селища є ряд ставків на р. Торговиця та на безіменних струмках. Всі ставки потребують розчищення, частково поглиблення та благоустрою берегів, влаштування прибережних захисних смуг. Загальна площа розчистки ставків складає близько 125,2 га. Гідротехнічні водопропускні споруди (15 одиниць), які побудовані в 60-70-х роках минулого століття, потребують ремонту і реконструкції або будівництва більш досконалих.

Для земляних гребель ставків, необхідно виконати капітальний ремонт (підсипку до проектних відміток, закріплення відкосів: мокрих - каменем або залізобетонними плитами, сухих - посівом багаторічних трав).

На березі річки Синюхи передбачається влаштування та благоустрій пляжу. Загальна площа пляжу (4 ділянки) на розрахунковий строк складатиме біля 0,5 га.

Загальна площа заболоченостей в межах території селища складає 5,9 га. Так як ці ділянки можуть бути осередками для виплоду малярійного комара, тому існує необхідність регулярно проводити комплекс протималярійних заходів

для покращення санітарно-гігієнічних умов.

Ліквідацію заболочених ділянок намічається виконувати шляхом влаштування відкритих водовідвідних каналів, загальною протяжністю 3,8 км. На території селища є території (це в основному заплави річок, струмків), які підтоплюються - 102,3 га. Захист від підтоплення передбачається виконувати шляхом розчистки всіх водних об'єктів та влаштування відкритих водовідвідних каналів, а при необхідності, влаштування дренажу.

Дощова каналізація

Відведення атмосферних (дощових та талих) вод у селищі здійснюється поверхневим способом, по верхні землі, по рельєфу, по тальвегам балок, у напрямку існуючих водних об'єктів: річок Синюхи та Торговиці. Існуючий стан з водовідведення не відповідає сучасним екологічним та санітарним вимогам.

Відсутність організованого відведення поверхневих вод, відсутність мереж дощової каналізації в період опадів, спричиняє ерозію ґрунтів (враховуючи наявний значний перепад відміток, ухили понад 8%-15%), затоплення території, що в своє чергу сприяє перезволоженню ґрунтів, пониженню їх рухомих властивостей, подальшому росту балок, підвищенню рівня ґрунтових вод і як наслідок підтопленню територій; забруднює водні об'єкти та ґрунти важкими металами та іншими токсичними та канцерогенними речовинами від осідання викидів автотранспорту та пром підприємств, витікання паливо-мастильних матеріалів, руйнування твердого покриття, створює труднощі для руху транспорту та пішоходів.

Для поліпшення санітарно-гігієнічного стану території селища необхідне будівництво розгалужених мереж зливостоків на всій території з подачею та очищенням стоків на очисних спорудах.

Відведення дощових вод передбачається комбінованим методом - відкритим способом: по спланованій поверхні до лотків проїзної частини вулиць з послідовним відведенням через дощопроймальні колодязі до системи дощової каналізації та водовідвідними лотками та каналами, а також закритою внутрішньоквартальною мережею колекторів з підключенням до магістральних

колекторів, які влаштовуються вздовж вулиць.

Закрита дощова каналізація влаштовується вздовж магістральних вулиць, на території багатоквартирної забудови та в центрі селища. Відкрита мережа може влаштовуватись на території садибної забудови, паркових та зелених зон та по тальвегах балок. Вибір типу мережі відбувається на наступних стадіях проектування.

Випуски очищеного стоку здійснюються у річки Торговиця та Синюха.

На розрахунковий строк передбачено будівництво 30,5 км нових головних та магістральних колекторів; дощоприймальних колодязів із спеціальними решітками та змінними сміттеутримувачами; 14 очисних споруд дощової каналізації локального типу.

На найбільш забруднених територіях промислових і комунально-складських зон, автотранспортних підприємств, автостоянок, гаражів, автозаправних станцій та інших джерел забруднення залежно від особливостей їх функціонального використання і площ, необхідно створити локальні системи водовідведення й очищення дощових вод різного ступеня складності, з максимальною можливістю використання стоку для оборотного водопостачання або для поливу та миття цих територій. Решту стоків необхідно підключати до мережі дощової каналізації.

Остаточні умови будівництва систем дощової каналізації (мереж та споруд), місця випуску очищених стоків уточнюються на наступних стадіях проектування відповідно до технічних умов експлуатуючих організацій, спеціалізованих проєктів, погоджених в установленому законодавством порядку.

Підземні води

Джерелом водопостачання селища є підземні води, що розташовані в межах гідрогеологічної області Українського щиту. Водопостачання селища здійснюється централізованою комунальною системою господарсько-питного водопостачання, локальними системами водопостачання промислових підприємств.

Виробнича потужність комунального водопроводу 2,20 тис. м³/добу.

Водопровідна мережа кільцева, господарсько-протипожежна, низького тиску, однозонна, має протипожежні гідранти, а також арматуру для аварійного відключення ділянок мережі.

На даний час на балансі КП «Новоархангельського ЖКГ» знаходиться 7 свердловин, які використовують воду з приуроченого до тріщинуватої зони кристалічних порід докембрію водоносного горизонту. З них 6 в робочі, 1 резервна. Дебіт свердловин від 1,35 до 10,80 м³/год. Свердловини забезпечені нормативними зонами санітарної охорони і мають між собою гідравлічний зв'язок. Установлена сумарна виробнича потужність насосних станцій I підйому 2,40 тис.м³/добу. Якість води відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-170-10.

Основний водозабір, у складі трьох свердловин (1 резервна), розташовано у центрі селища. Вода НС I підйому подається у дві водонапірних башти ємкістю 25 м³ кожна та у розподільчу мережу селища. Існує огорожа в межах першого поясу зони санітарної охорони (30 м). Решта свердловин розташовано розосереджено по селищу, дві з яких подають воду в водонапірні башти ємкістю 18 м³ кожна і далі у розподільчу мережі та дві безпосередньо у розподільчу мережу.

За рік в цілому по селищу піднято насосною станцією першого підйому та подано у мережу 61,60 тис. м³ (168,77 м³/добу) води, технологічні втрати за рік склали 21,50 тис. м³ (58,90 тис.м³/добу) - 34,9% від води, поданої у мережу.

Одиночна протяжність водоводів - 5,20 км, з них ветхих та аварійних 5,00 км (96,1%), вуличної водопровідної мережі 62,10 км, з неї ветхої та аварійної 57,00 км (91,8%), внутрішньоквартальної та внутрішньодворової мережі 11,30 км, з неї ветхої та аварійної 8,00 км (70,8%).

Охоплення населення селища централізованим водопостачанням складає 22,1%. Частина мешканців садибної забудови користується водою з вуличних колективних установок, яких на мережі налічується 2 одиниці.

Промисловість селища представлена підприємствами харчової промисловості та переробкою сільгосппродукції та виробництвом, постачанням та розподілом електроенергії, тепла і води. Промислові підприємства мають

власні локальні системи з підземними водозаборами, які забирають воду на технологічні та питні потреби. Свердловини, резервуари і розвідна мережа водопроводу розташовані в межах власних територій водокористувачів. Частина підприємств використовує питну воду з комунального водопроводу.

Для зрошення зелених насаджень, поливу та миття вулиць використовується вода з централізованого водопроводу.

Основними проблемами водопостачання селища є:

- заміни потребують близько 50,0% водопровідних мереж;
- знос запірної арматури близько 60,0%;
- нераціональне використання води питної якості;
- наявність тупикових ділянок на водопровідній мережі;
- використання морально та фізично старих насосних агрегатів обумовлює надмірне споживання електроенергії;
- відсутність огорожі на деяких свердловинах;
- незадовільний стан запірної арматури на насосних станціях та водопровідних трубопроводах;
- значна водоемкість промислового виробництва (технологічні процеси, продуктивність систем оборотного та повторного водопостачання, рівень використання очищених стічних вод не відповідають сучасним вимогам екологізації водогосподарського комплексу);
- недосконалість правових засад, економічної та виробничої бази функціонування водопровідно-каналізаційного господарства, що значною мірою обумовлює недоліки сучасного стану водозабезпечення селища.

На проектний період покриття розрахункової потреби у воді питної якості передбачається по схемі, що існує зі збільшенням потужності за рахунок реконструкції існуючих свердловин, будівництво нових свердловин та мереж.

Основні заходи щодо вдосконалення і розвитку системи водопостачання селища включають:

- оновлення та затвердження даних по запасам підземних вод з залученням відповідних спеціалізованих закладів та організацій;

- збільшення потужності системи водопроводу до 1,04 тис.м³/добу за рахунок її реконструкції та будівництву нових елементів системи;
- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу: запровадження водозберігаючих технологій, скорочення питомих витрат води на одиницю продукції, модернізація діючих та будівництво нових систем зворотного і повторного водопостачання, розроблення і здійснення кожним підприємством водозберігаючих і водоохоронних заходів, удосконалення систем лімітування і моніторингу витрат і якості води;
- обладнання житлового фонду водомірними пристроями і регуляторами тиску, ліквідація втрат та непродуктивних витрат води тощо;
- повне обладнання житлового фонду системами водопостачання;
- удосконалення систем лімітування і моніторингу витрат і якості води, ліквідацію втрат та непродуктивних витрат води;
- облаштування системи доочищення існуючих свердловинах (при необхідності);
- ліквідація витоків і непродуктивних витрат води та інше;
- реконструкція водопровідних мереж селища з впровадженням пластикових труб;
- здійснення будівництва нових водопровідних мереж в районах нової забудови удосконалювання системи подачі і розподіли води по території селища будівництвом нових і перекладкою амортизованих водоводів і мережі, реконструкцією підвищувальних станцій.

Каналізація

Централізованої каналізацією охоплено центральну частину смт. Новоархангельськ.

Стічні води від багатоповерхової та частини громадської забудови по самопливним колекторам центральної частини селища самопливними колекторами Ø200 відводяться каналізаційних очисних споруд.

За рік на очисних спорудах було відведено та очищено 3,20 тис. м³ стічних вод (8,77 м³/добу). Виробнича потужність системи каналізації – 50,00 м³/добу.

Очисні споруди закритого типу фірми «Біотал» було введено в експлуатацію у 2008 році, мають знос до 10,0%, розташовано біля західної межі селища. Пропускна спроможність споруд 50,00 м³/добу. Площа території очисних споруд 0,012 га. Санітарно-захисна зона –15 м, забезпечується.

Після повної біологічної очистки стічні води скидаються по самопливному трубопроводу Ø200, довжиною близько 0,01км у річку Торговицю.

Згідно даних КП «Новоархангельський ЖКГ» загальна протяжність головних колекторів 2,00 км, з них ветхих та аварійних 1,00 км (50,0%); вуличної каналізаційної мережі 17,80 км, з неї ветхої та аварійної 5,20 км (29,2%), внутрішньоквартальної та внутрішньодворової мережі 5,90.

Населення забезпечено централізованою каналізацією на 3,9%. Частина садибної забудови не каналізована, мешканці користуються вигребами з наступним вивозом асенізаційними машинами на очисні споруди ПСП «Лан».

Основні недоліки системи каналізації селища:

- незадовільний технічний стан трубопроводів. Близько 20,0% мереж вичерпали розрахунковий ресурс працездатності;
- каналізаційні мережі по селищу засмічені та потребують гідродинамічного чищення;
- наявність не каналізованої забудови на території селища, що веде до забруднення ґрунтів;
- недосконалість правових засад, економічної та виробничої бази функціонування водопровідно-каналізаційного господарства, що значною мірою обумовлює недоліки сучасного стану водозабезпечення та каналізування селища.

Відведення та очищення всього об'єму промислових стічних вод передбачається централізованою комунальною каналізацією з відведенням повного об'єму стічних вод на каналізаційні очисні споруди, що пропонуються розмістити у південно-західній частині селища. Рекомендується застосування очисних споруд закритого типу на основі новітніх технологій: біосорбційно-фільтраційної очистки стічних вод, біоінженерних споруд, біотехнологій з

використанням гідробіонтів, що розвиваються на волокнистих насадках. Очисні споруди мають забезпечити відновлення якості води, її природної структури та біологічної активності. Вибір технології, найбільш доцільної для умов селища Новоархангельськ відноситься до стадії спеціалізованого проекту.

Поліпшення роботи та збільшення спроможності селищної каналізації до розрахункових потреб передбачається за рахунок реконструкції існуючих споруд та мереж, будівництва очисних споруд каналізації селища, каналізаційних насосних станцій, прокладання самотливних колекторів та напірної мережі в районах нової та не каналізованої забудови.

Основні заходи щодо вдосконалення і розвитку системи каналізації селища включають:

- збільшення потужності системи каналізації до розрахункової - 1,00 тис. м³/добу, за рахунок будівництва каналізаційних очисних споруд з впровадження сучасних технологій очистки стічних вод;
- будівництво мереж, насосних станцій і напірних колекторів у районах нової і існуючої неканалізованої забудови;
- розроблення та впровадження системи моніторингу скидів виробничих стічних вод у міську каналізацію, у першу чергу за показниками якості, для забезпечення нормального функціонування технологічних процесів біохімічного очищення і доочищення;
- впровадження автоматизованої системи керування системою водовідведення для контролю та діагностики роботи споруд і мереж;
- модернізація системи водовідведення перекладкою амортизованих колекторів і мережі з використанням сучасних матеріалів з антикорозійною та абразивною стійкістю
- забезпечення на кінець розрахункового строку повного охоплення забудови селища централізованою каналізацією.
- модернізація виробничої бази, удосконалення правових і економічних основ функціонування каналізаційного господарства.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект ДДП не буде затверджений.

Відсутність розвиненої системи збору поверхневих стічних вод та відсутність локальних очисних споруд у місцях їх випуску, спричинятиме і надалі негативний вплив на якість поверхневих стічних вод.

Подальше користування водою із шахтних колодязів без будівництва розвинутої мережі централізованого водопостачання залишатиме певні ризики для здоров'я населення через користування водою незадовільної якості.

Земельні ресурси та ґрунти.

Ґрунтовий покрив області досить строкатий і характеризується високою родючістю, оскільки представлений переважно чорноземами, на частку яких припадає 95% орних земель.

За площею та біопродуктивним потенціалом земельного фонду Кіровоградська область є однією з провідних областей України, проте розораність її території перевищує рівень розораності по Україні.

Земельний фонд Кіровоградської області складає 2458,8 тис.га (4,1% від території України), з них 2032,5 тис.га або 82,6% займають сільськогосподарські угіддя.

У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 1764,7 тис.га (71,8%), багаторічні насадження – 25,4 тис.га (1%), пасовища та сіножаті – 242,4 тис.га (9,9%).

У північній частині області переважають чорноземи потужні малогумусні із вмістом гумусу 5% та середньогумусні із вмістом гумусу трохи більше 5,5 %. Значні площі тут займають чорноземи різною мірою реградовані, а також чорноземи опідзолені, темно-сірі опідзолені та рідше сірі опідзолені ґрунти. Для південно-західних районів найбільш поширеними ґрунтами є чорноземи звичайні, середньо- та малогумусні, а в південній частині – чорноземи звичайні неглибокі малогумусні та малопотужні.

Загальна площа земель Новоархангельського району – 120,581 тис.га, що становить 20,03% території області. Із загальної площі району землі сільськогосподарського призначення складають 103,521 тис.га (85,85%), в т.ч. ріллі – 89,463 тис.га (74,55%); лісів в та інших лісовкритих площ – 11,422 тис.га

(9,5%); забудованих земель – 2,891 тис.га (2,39%); земель водного фонду – 1,766 тис.га (1,47%), в т.ч. під ставками 0,885 тис.га (0,73%). В приватній власності перебуває 76,535 тис.га (63,535%), в державній власності – 44,046 тис.га (36,7%).

Джерелами забруднення ґрунтів на території селища є викиди від автотранспорту, неповне охоплення садибної забудови господарсько-фекальною каналізацією. За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області основними джерелами забруднення ґрунтів є органічне забруднення внаслідок антропогенної діяльності (вигрібні, компостні ями, надвірні вбиральні, несанкціоновані сміттєзвалища).

В межі селища є 4 кладовища, з яких 2 були закриті у 2005 році (по вул. Центральна, 93 та Чкалова, 78). В межах нормативних параметрів СЗЗ 300 м від даних кладовищ частково розташована індивідуальна житлова забудова. Після закінчення кладовищного періоду з моменту останнього поховання санітарно-захисні зони даних кладовищ можуть бути зменшені до 50 м. На першому етапі реалізації проектних рішень необхідно виконати 100% забезпечення централізованим водопостачанням та водовідведенням індивідуальної житлової забудови в межах СЗЗ, з метою упередження можливого впливу на забруднення ґрунтових вод. Кладовища, що знаходяться в оточені житлової забудови, мають бути закриті органами місцевого самоврядування, з заборонаю послідууючого їх повторного використання (проведення підзахоронення на місці існуючих поховань) з метою скорочення СЗЗ після закінчення кладовищного періоду.

За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області на території селища та в радіусі 1000 м стаціонарно неблагополучні пункти щодо сибірки та інші поховання (худобомогильники, ями Беккарі) відсутні.

Місцями техногенного порушення ґрунтів та геологічного середовища є порушена ділянка, що зазнала техногенного впливу в наслідок видобування корисних копалин. Ділянка видобування цегельно-черепичної сировини, площею орієнтовно 7 га розташована на північній околиці селища, по вул. Садова потребує рекультивації із подальшим залученням в господарське використання.

Звалища промислових та побутових відходів в межах селища відсутні. Звалище твердих побутових відходів розташоване на відстані близько 8 км від межі селища у південному напрямку, біля с. Сабово.

Склади хімічних засобів захисту рослин та невизначених і непридатних отрутохімікатів в межі селища відсутні.

Комплексне геохімічне обстеження селища не проводилось. Дані щодо моніторингових досліджень ґрунтів населеного пункту відсутні. Потенційно забрудненою ділянкою ґрунтів можна вважати каналізаційні очисні споруди ПСП “Лан” (поля фільтрації), що розташовані на південній околиці селища, куди вивозяться асенізаційними машинами нечистоти частини садибної забудови.

Крім того, значний внесок у забруднення ґрунтового покриву припадає на зони (векторні) впливу діяльності автотранспорту, де фіксується перевищення ГДК по вмісту важких металів. Зони забруднення придорожніх територій магістрально-вуличної мережі - 19-45 метрів.

Варто зауважити, що забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також атмосферного повітря через незадовільний стан покриття вулиць, недостатню кількість зелених насаджень.

Нижче, в таблиці наведено сучасне використання території населеного пункту.

Таблиця 2.5

Орієнтовне використання земель смт Новоархангельськ на розрахунковий строк (га)

Категорії земель	Існуючий стан (за формою 6-зем)	Приєднується	Трансформація («-» вибуття; «+» нові)	Розрахунковий строк
1. Забудовані землі:	574,5			717,6
Багатоквартирна забудова	1,5			1,5
садибна житлова забудова	288,2		+19,5	307,7
садибна житлова забудова (резерв)	0		+46,9	46,9
землі промисловості, технічної інфраструктури	29,6		+24,2	53,8
резерв земель промисловості і технічної інфраструктури			+24,8	24,8
землі транспорту та зв'язку	27,3			27,3
землі громадської забудови	52,3		+8,9	61,2
землі стаціонарної рекреації		10	+3,0	13
вулиці, проїзди, площі	159,2			159,2
кладовища	16,4		+5,8	22,20
2. Незабудовані землі:	977,4			1099,3
Зелені насадження із них:				79,7
- загального користування	1,8		+25,5	27,3
- спеціального признач			+52,4	52,4
ліси та лісовкриті площі	51,5	72,9	-77,9	46,5
сільськогосподарські землі	878,1	93,5	-130,1	841,5
заболочені землі	1,3			1,3
відкриті землі, (в тому числі для експлуатації та догляду за гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами і каналами)	40,2	67,4	-3,0	104,6
акваторії	4,5	21,2		25,7
УСЬОГО	1551,9	265,0		1816,9

З метою охорони ґрунтового середовища та його раціонального використання необхідно виконання комплексу основних заходів:

- проведення геохімічного обстеження території селища, першочергово на ділянках перспективного освоєння ділянок житлової та громадської забудови, в тому числі на ділянках зміни функціонального використання з виробничо-комунальної на житлово-громадську територію, з подальшим виконанням у разі необхідності заходів з санації забруднених ділянок;

- ліквідація несанкціонованих звалищ сміття з проведенням санації забруднених ділянок;
- дотримання вимог щодо санітарного очищення території, забезпечення 100% охоплення території планово-подвірною санітарною очисткою, розвиток системи роздільного збору сміття; побутових відходів та виконання інших заходів щодо поводження з ТПВ.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект ДДП не буде затверджений.

Проблема ускладнення інженерно-геологічних умов будівництва обумовлена як природними факторами (ландшафтними, зливовими дощами) так і антропогенними факторами (неефективне використання містобудівного ресурсу, недостатній рівень виконання заходів з рекультивації порушених ділянок, стихійні сміттєзвалища, місця видалення побутових та промислових відходів). Ця тенденція більш ймовірно залишиться такою і надалі у випадку, якщо не будуть вжиті належні заходи. Виконання цих заходів та раціональне використання земельних ресурсів при містобудівному освоєнні території є особливо важливим для досягнення цілей та напрямків визначених низкою місцевих та регіональних програм та забезпечення умов сталого соціально-економічного розвитку населеного пункту.

Відсутність генерального плану та плану зонування з належним функціональним зонування території з визначенням певного цільового призначення більш ймовірно призведе до подальшого неефективного використання.

Поводження з відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля.

За статистичними даними в Кіровоградській області обсяг утворених відходів за 2020 рік становить 498,6 тис. т відходів, що на 98,7 % менше порівняно з 2019 роком.

Із загального обсягу утворених відходів 600 т становили відходи І-ІІІ класів небезпеки, що на 83,8 % менше порівняно з 2019 роком.

Відсутність ефективної системи поводження з відходами на рівні регіону зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: землі, водних ресурсів та атмосферного повітря, погіршення умов проживання населення області. Із загальної кількості утворених відходів 78,5 тис. т утилізовано, оброблено (перероблено), 179,2 тис. т видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти.

Небезпечні відходи становлять особливу небезпеку для життя населення та стану навколишнього природного середовища. Через відсутність полігонів для видалення небезпечних відходів та фінансові труднощі щодо передачі відходів часто небезпечні відходи зберігають на території підприємств.

Земельні ресурси зазнають негативного впливу від накопичень побутових відходів, значна частина яких могла б знайти застосування як вторинна сировина. На території населених пунктів Новоархангельської селищної ради відсутні об'єкти по переробці та утилізації відходів виробництва.

Відходи вивозяться на територію полігону, який діє з 1991 року, площа його 3,4 га, він розташований на півдні в 8,5 км від селища Новоархангельськ, на виїзді у напрямку до с. Сабово (від с. Сабово відстань 730 м). Полігон утримується у належному санітарному стані, з дотриманням вимог технології захоронення. СЗЗ - 500 м, витримана. На перспективу, відпрацьована частина полігону підлягає закриттю та рекультивації.

Згідно чинної «Схеми планування території Кіровоградської області», ДП «Діпромісто», 2011р. пропонується будівництво 4 підприємств промислової переробки відходів (з урахуванням об'ємів річного накопичення відходів та радіусів обслуговування) поблизу міста Кропивницький та у районах: Олександрійський, Голованівський та Новоукраїнський. Вибір ділянок під розміщення зазначених об'єктів вирішується при розробленні Схеми санітарного очищення Кіровоградської області та погоджується з органами регіонального та

місцевого самоврядування.

Проектом передбачено наступну Схему поводження з ТПВ: тверді побутові відходи та сміття з вулиць збираються у контейнери для роздільного збору ТПВ, далі транспортуються до полігону, на якому здійснюється сортування відходів, перероблення великогабаритних і будівельних відходів та компостування органічних відходів.

Після реалізації намірів по будівництву регіональних сміттепереробних підприємств, на полігоні впроваджується перевантажувально-сортувальна станція, де буде здійснюватися процес відбирання ресурсоцінних компонентів, а тверді відходи, що залишилися, пресуються та сміттєвозами великої місткості (40 м³) транспортуються зі станції перевантаження до сміттепереробного підприємства обласного підпорядкування (орієнтовно Голованівський район).

Згідно з вимогами п.11.2.6 ДБН Б.2.2-12:2019 на території населеного пункту необхідно передбачити пункти тимчасового утримання безпритульних тварин, розрахункова площа земельної ділянки для їх розташування орієнтовно становить 0,05 га, . СЗЗ - 300 м. Також пропонується облаштування стерилізаційного пункту з вольєрами для тимчасової перетримки до 10 тварин та притулку для тварин (орієнтовно на 50 особин). Кількість таких пунктів та їх місце розташування визначаються відповідно до схеми санітарного очищення смт. Новоархангельська або району, яку необхідно розробити. Утилізація трупів домашніх та безпритульних тварин передбачена на території полігону на термічній установці.

Проектом ДДП пропонується:

- організація роздільного збору побутових відходів, у першу чергу розділення відходів на 2 фракції - органічну та всі інші відходи з подальшим сортуванням твердих відходів на різні фракції (пластик, скло, папір, метал, текстиль та інші), залишкові відходи вивозити на полігон;
- відкриття мережі пунктів приймання вторинної сировини;
- відкриття мережі пунктів приймання великогабаритних, ремонтних відходів та небезпечних відходів, що знаходяться у складі побутових відходів;

- ліквідація існуючих несанкціонованих сміттєзвалищ та запобігання утворенню нових, рекультивація стихійних сміттєзвалищ;
- здійснення постійного контролю за дотриманням вимог чинного законодавства з метою запобігання утворенню несанкціонованих звалищ на території міської ради і в разі необхідності вживати відповідні заходи до порушників природоохоронного законодавства;
- розроблення спеціалізованої Схеми санітарного очищення смт. Новоархангельськ;
- модернізація та оновлення парку спецавтотранспорту та іншої техніки для санітарного очищення, придбання контейнерів для роздільного збору ТПВ (згідно розробленої схеми санітарного очищення);
- облаштування ділянок для встановлення контейнерів;
- створення умов для миття та дезобробки спецавтотранспорту та контейнерів;
- приведення існуючого сміттєзвалища до вимог сучасного полігону; після вичерпання його строку експлуатації, проведення рекультивація з санацією його території з облаштуванням системи відведення біогазу та збирання й очищення фільтрату;
- відведення земельної ділянки, розроблення проекту та будівництво сучасного полігону на площі 1,43 га;
- з метою найбільш ефективного сортування та вилучення ресурсоцінних складових у відходах, облаштування сортувальної лінії на полігоні;
- будівництво сортувально-перевантажувальної станції на полігоні (після будівництва сміттєпереробного підприємства у Голованівському районі;
- відкриття пункту тимчасового утримання безпритульних тварин, розрахункова площа земельної ділянки для їх розташування орієнтовно становить 0,05га з стерилізаційним пунктом . СЗЗ - 300м.
- відкриття притулку для тварин (орієнтовно на 50 особин).

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект ДДП не буде затверджений.

Розвиток системи поводження з відходами є одним із пріоритетних завдань органів в сфері охорони навколишнього природного середовища. В згаданій сфері розроблені програми державного і місцевого рівня; очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами на місцевому рівні. ДДП передбачено комплекс заходів, які унеможливають забруднення навколишнього середовища.

Фізичні фактори впливу.

Електромагнітне забруднення

Джерелами електромагнітного випромінювання на території селища є базові станції мобільного зв'язку, телевізійна вежа, трансформаторна підстанція, ЛЕП.

Трансформаторна підстанція напругою 35 кВ розташована на північній околиці селища, біля дамби водосховища Новоархангельської ГЕС. Прояв ЕМВ відбувається в межах технічного відводу об'єкту та не створює впливу на житлову забудову.

Від ЛЕП напругою 150, 35 та 10 кВ з метою обмеження впливу на суміжні ділянки та об'єкти, згідно з вимогами Постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.1997р. № 209 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж», п.5, встановлюються охоронні зони в обидві сторони від осі ЛЕП відповідно по 25 м, 15 м та 10 м.

Телевізійна вежа та вежа станції мобільного зв'язку розташовані на південній околиці селища, на території виробничо-комунальної зони, і не створюють шкідливого впливу на житлову та прирівняну до неї забудову. З метою захисту території житлової забудови від впливу електромагнітного випромінювання, що створюють базові станції мобільного зв'язку, телевізійна вежа, оформлюються санітарні паспорти, проводяться інструментальні дослідження рівнів густини потоку енергії ЕМВ та за необхідності встановлюються санітарно-захисні зони та зони обмеження забудови.

Згідно ДСНіП № 239-96 зі змінами (Наказ Міністерства охорони здоров'я від 13.03.2017 №266) - встановлення фактів дотримання граничнодопустимих рівнів ЕМП проводиться підприємствами, установами, закладами, що уповноважені центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.

Дані обмеження відносяться до постійного фактору присутності і враховуються при прийнятті проектних рішень щодо організації планувальної структури території населеного пункту.

Акустичне забруднення

Основними джерелами акустичного забруднення території селища є автомобільний транспорт. Ділянкою вулично-дорожньої мережі зі значними акустичними навантаженнями, що можуть перевищувати гранично допустимі рівні (ГДР), є автодорога державного значення М-12 Стрий – Тернопіль-- Кіровоград - Знам'янка, що проходить по південній межі селища. Магістральними вулицями, на ділянках яких може утворюватися підвищена інтенсивність транспортного руху є вул. Слави, Центральна, Садова. Відповідно інформації ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області інформація щодо моніторингу акустичного фону на території селища відсутня.

Як планувальне обмеження по фактору акустичного впливу в проекті передбачена санітарна відстань від автодороги державного значення 100 м (у відповідності з ДБН Б.2.2-12:2019, п.10.1.6). В межах даних параметрів рівні шуму можуть перевищувати нормативні параметри 65 дБА.

В межах червоних ліній вуличної мережі передбачається застосування шумозахисних заходів для першої лінії забудови (озеленення вздовж вулиць), шумозахисні віконні блоки, шумопоглинаючі облицювальні матеріали тощо). Система організації дорожнього руху, яка передбачена комплексом заходів (розділ «Транспорт»), направлена на формування раціональної мережі магістральних вулиць та розподілення транспортних потоків.

Радіаційний стан території

Джерела радіаційного забруднення на території селища відсутні.

Згідно постанов Кабінету Міністрів України від 23.07.1991 №106 і від 29.08.1994 №600, населений пункт не входив у перелік територій, забруднених в результаті аварії на ЧАЕС.

Вимірювання потужності експозиційної дози (ПЕД) гамма-випромінювання у повітрі протягом року проводяться Кіровоградським обласним центром з гідрометеорології на постійних постах спостереження (найближчий пост в м.Новомиргород). За результатами спостережень значення радіаційного фону за останні роки не перевищують рівнів природного фону та становлять 0,012мкР/год (середньорічне значення) (при контрольному рівні природного гамма-фону 25 мкР/год).

Специфічні географічне розташування Кіровоградської області на Українському кристалічному щиті та геолого-гідрологічні особливості території характеризуються природним підвищеним вмістом радіоізоотопів урано-торієвого ряду, що є суттєвим фактором ризику для здоров'я населення.

За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області інформація щодо техногенного та природного радіаційного забруднення території селища відсутня.

При проведенні будівельно-проектних робіт необхідно керуватись вимогами радіаційної безпеки щодо будівельних матеріалів та будівельної сировини (сертифікація радіологічної якості) відповідно до НРБУ 97 і документу «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України», затверджені МОЗ України від 02.02.2005 №54. При реконструкції будівель та споруд вкрай важливим є першочергове їх обстеження щодо показників ЕРОА радону-222 у повітрі приміщення, визначення необхідного комплексу протирадонових заходів та першочергового їх виконання.

Для вибору оптимальних контрзаходів та їх ефективної реалізації, необхідний детальний аналіз конструктивних особливостей кожного окремого будинку, геологічних особливостей ґрунту, а також джерел і шляхів надходження в цей будинок радону-222.

При містобудівному освоєнні території, на стадії проектування та будівництва будівель та споруд необхідно дотримуватись вимог визначених державними будівельними нормами “Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві”.

Стан біологічного та ландшафтного біорізноманіття.

Рослинний світ Кіровоградщини, незважаючи на вплив людини на нього, є і нині цікавим та різноманітним.

Нині понад 70% лісостепової частини області розорано, ліси і лісонасадження займають лише 7,2 % території області. У лісостеповій зоні і досі збереглися значні лісові масиви на вододілах Чорний ліс, Нерубайський та інші. Природна степова рослинність, й нині багата та різноманітна, збереглася на схилах річкових долин та балок, на узліссях. Досить добре збереглася лучна та болотна рослинність в заплавах річок.

У степах області переважають багаторічні трав'янисті рослини, насамперед, злаки.

Степи переважно лучні (в травостойі їх найбільшу роль відіграють келерія гребінчаста, пирій середній, тонконіг вузьколистий), а на найбільш сухих та освітлених місцях формуються угруповання ковили.

На території Кіровоградської області з червонокнижних найбільш питому вагу у складі фітоценозу займають такі трави, як конюшина гірська, цмин пісковий, парило звичайне, горицвіт весняний, деревій, цикорій, материнка звичайна, козельці українські. Останні відносяться до судинних рослин, занесених до Європейського Червоного списку, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі. Також виявлена велика популяція червонокнижних рослин таких, як ковила волосиста, касатик понтійський та астрагал шерстистоквітковий, занесений до Європейського червоного списку.

Крім того, виявлені цінні та малопоширені види – ауоніс весінній, астрагал безстрілковий, гоніолимон татарський, аурінія скельна.

Вжиття своєчасних заходів охорони флори дозволяє призупинити негативні процеси руйнування навколишнього природного середовища та відновити стан фітоценозів, вразливих видів до безпечного рівня.

Фауна області представлена тваринами лісу і степу. На території Кіровоградщини виявлено 368 видів тварин, з них 65 - ссавців, 279 - птахів, 13 - плазунів, 11 - амфібій, у водоймах мешкає 61 вид риб.

В області значне різноманіття птахів. Найбільшою групою птахів є горобині, до якої належать горобці, шпаки, синиці, ластівки, щиглики, снігурі, а також гави, сороки. Досить різноманітною групою птахів є також качині, які належать до мешканців водно-болотного комплексу. Найбільш численні представники групи – крижень, чирок-тріскунок, широконосік. Налічується багато чапель: сіра та руда, квак.

Також достатньо різноманітною групою є сови: сова сіра, вухата та болотяна, сич хатній, пугач, сипуха (два останні занесені до Червоної книги України).

На території області представлені такі рідкісні тварини та птахи, як: борсук, свиня дика, заєць сірий, їжак звичайний, козуля європейська, зяблик, славка чорноголова, дрізд чорний, соловейко східний, синиця велика, жулан, малинівка, вівсянка звичайна та інші.

Найбільш численні серед земноводних жаби озерна та ставкова, а також кумка червоночерева. Жаба трав'яна переважає на залісених територіях, трапляються жаба гостроморда і квакша звичайна, рідкісна - ропуха сіра, місцями звичайні часничниця і ропуха зелена.

З 13 видів плазунів, виявлених на території області, звичайною є ящірка прудка, місцями - ящірка зелена. До групи нечисленних видів належить вуж звичайний, ящірка живородна і черепаха болотяна. Інші види рідкісні та дуже рідкісні: до перших належать веретениця ламка, вуж водяний, мідянка, полоз

жовточеревий та гадюка степова, а до других - полоз лісовий, який ще можливо зберігся по окремих лісових масивах.

Із ссавців найбільш багата на види група - гризуни (25 видів). Бобер річковий, найбільший за розміром представник цієї групи, має дуже цікаві особливості біології та поведінки. На жаль, чисельність цих дуже цінних і цікавих тварин залишається в області низькою. В той же час чисельність різноманітних мишовидних гризунів, особливо тих, що мешкають на полях, висока. Ще одним яскравим представником цієї групи є ондатра - вид, завезений до нас з американського континенту; вперше на території області його випустили в Онуфріївському районі у 1948 р. Досить численна група комахоїдних ссавців, з яких найбільш відомі широко загалу їжак звичайний і кріт звичайний. Цікавим є той факт, що на початку XX сторіччя в басейні р. Тясмина траплялася хохуля, яка практично зникла на території України.

Хижі ссавці представлені в області вовком, лисицею звичайною, акліматизованим єнотовидним собакою, куницями ліською та кам'яною, тхорами чорним, степовим та перев'язкою, а також горностаєм і ласкою.

У Кіровоградській області нині зустрічаються 5 видів ссавців, 10 видів птахів і 8 видів комах, занесених до Європейського Червоного списку, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі.

До Європейського Червоного списку належать такі види: нічниця ставкова, вечірниця велетенська, сліпак звичайний, видра річкова, перев'язка звичайна.

Зі 115 видів хребетних тварин, занесених до Червоної книги України, в межах Кіровоградщини зустрічаються 114 видів, у тому числі: 61 вид ссавців, 43 види птахів, 4 види плазунів, в основному зосереджених на природоохоронних територіях.

Збереження біо - та ландшафтного різноманіття - це багатоаспектний процес, який передбачає законодавче, науково-методичне, соціально-економічне забезпечення програм і заходів у цій сфері. Один з перспективних напрямів втілення стратегії збереження біо - та ландшафтного різноманіття пов'язаний із розбудовою екологічної мережі.

Екомережа це єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Територія селища Новоархангельськ не входить до Смарагдової мережі. Згідно Схеми екологічної мережі Кіровоградської області через територію селища проходить екологічний коридор, регіональний центр біологічного різноманіття (ядро) - Новоархангельський.

Офіційне формування екологічної мережі на території України розпочато після набуття чинності Закону України від 21 вересня 2000 року № 1989-III «Про затвердження Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 року».

Основними напрямками роботи з питань формування екомережі є:

- організація і проведення наукових досліджень;
- реалізація заходів програм, що стосуються екомережі;
- розробка і впровадження нормативно-правових документів на державному і регіональному рівнях;
- здійснення державного управління та контролю за структурними елементами екомережі.

Біорізноманіття - різноманітність рослин, тварин, грибів і мікроорганізмів, що перебувають у наземних, морських та інших водних екосистемах та екологічних комплексах території України, в яких вони є складовими частинами; воно включає різноманіття в межах видів, між видами та між екосистемами. Залежить від їжі, води, кисню, відповідного середовища існування тощо. Це запорука стійкості, витривалості як окремих екосистем, так і

біосфери у цілому. Екологічні взаємодії різних видів живих істот із довкіллям формують екосистеми, від стану яких залежить життя людей.

Ландшафтне різноманіття - це формальне визначення існуючих у певний час чисельних зв'язків між індивідумом або суспільством та топографічно визначеною територією, наявність яких є результатом дій природних та людських факторів та їхніх комбінацій протягом певного часу.

Генеральним планом передбачається повніше задіяти існуючий рекреаційний ресурс - узбережжя річки Синюха та прилеглі до нього території.

Рішенням даного проекту пропонується в межі селища розміщення нових рекреаційних закладів - баз відпочинку та збільшення ємності існуючого закладу, що будуть функціонувати сезонно.

Природоохоронні території.

В межі Новоархангельська об'єкти природно-заповідного фонду відсутні.

За даними Департаменту екології та природних ресурсів Кіровоградської ОДА звернень щодо створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду до департаменту не надходило.

На прилеглих до селища територіях розташовані наступні об'єкти природно-заповідного фонду:

- заповідне урочище місцевого значення Кучери, площею 21га. Створене рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.04.2001 №234. Розташоване на лівому березі р. Синюха, в 0,5 км від північної межі селища;

- заповідне урочище місцевого значення Фомиха, площею 15 га. Створене рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.04.2001 №234. Розташоване на лівому березі р. Синюха, на відстані орієнтовно 4 км на південь від південної околиці смт Новоархангельськ.

Дані території та об'єкти враховані при виконанні генерального плану селища.

Місцезнаходження об'єкту ПЗФ заповідне урочище місцевого значення Кучери, площею 21 га в графічній частині проекту відображено орієнтовно, через відсутність чіткої картографічної інформації. Для точного визначення меж

площі Заповідного урочища місцевого значення Кучери необхідно виготовити проект «Технічна документація із землеустрою зі встановлення території об'єкту ПЗФ, з винесенням меж в натурі».

Містобудівне освоєння ділянки в районі лісового масиву урочище Бригантіна можливо здійснювати лише після чіткого встановлення меж об'єкту ПЗФ в частині, що не суперечить вимогам чинного законодавства в сфері охорони довкілля.

Планувальні обмеження.

Планувальні обмеження території, що проектується, представлені санітарно-захисними зонами (далі СЗЗ) від промислових та комунальних підприємств та об'єктів транспорту, охоронними зонами інженерних мереж, природоохоронними територіями.

Підприємства селища, згідно з класифікацією ДСП №173, відносяться до IV- V класів шкідливості, що мають нормативні параметри СЗЗ відповідно 100 та 50м. Найбільші за площею СЗЗ створюються об'єктами комунального призначення: діючі кладовища 300 м, каналізаційні очисні споруди ПСП «Лан» (поля фільтрації) 200 м.

На прилеглій території, близько 0,5 км від південно-західної околиці селища, знаходиться асфальтобетонний завод, СЗЗ якого з нормативним параметром 1000 м поширюється на територію селища.

Більшість промислових підприємств відносяться до переробної галузі промисловості та підприємств з надання комунальних послуг населенню. До IV класу шкідливості з СЗЗ 100 м відносяться переважно господарські двори підприємств сільськогосподарського призначення з переробки продукції рослинництва, такі як ТОВ “Новий світ” (комбикормовий завод), ПП «ДНБ», ПСП «Лан», паливні склади. Підприємства харчової промисловості, транспортні та інші підприємства відносяться до V класу шкідливості з СЗЗ 50 метрів. Автотранспортні підприємства мають СЗЗ: дорожньо-експлуатаційна діляниця 100 м, для АЗС - 50 м, для СТО та гаражів - 15 - 25 м. Території складів, баз, а також екологічно нешкідливих виробництв відповідно до діючих нормативів

мають 50-метрові санітарні розриви (ДСП № 173-96, п. 4.3).

Каналізаційні очисні споруди системи централізованого водовідведення - установка глибокого біологічного очищення стічних вод «Біотал-50», мають СЗЗ 25 м.

Нормативні параметри СЗЗ від деяких підприємств і об'єктів до житлової забудови не витримуються.

Проекти організації СЗЗ промислових підприємств і виробництв необхідно розробляти відповідно до вимог ДСП №173-96, п. 5.14 в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) підприємств, з першочерговою реалізацією заходів, передбачених в СЗЗ. Тобто питання організації СЗЗ є складовою виробничо-технологічного процесу самих підприємств.

Враховуючи те, що в умовах сформованого населеного пункту витримати вимоги по територіальних розривах СЗЗ неможливо, головне завдання підприємств, в межах СЗЗ яких знаходиться житлова забудова, полягає у впровадженні новітніх технологій та інших інженерно-планувальних заходів, виконання яких дозволить забезпечити організацію СЗЗ з дотриманням параметрів до меж житлової та певних видів громадської забудови. Проекти організації СЗЗ зі скороченням їх нормативних параметрів мають бути погоджені відповідними контролюючими органами і затверджені у встановленому законодавством порядку.

Дані вимоги мають бути реалізовані на підставі виконання вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про охорону атмосферного повітря», «Про дозвільну систему у сфері господарчої діяльності», вимог ДСП № 173-96 «Планування та забудова населених пунктів».

Згідно з п. 5.7 Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 №173, розміри санітарно-захисної зони можуть бути зменшені, коли в результаті розрахунків та лабораторних досліджень, проведених для району розташування підприємства або іншого виробничого

об'єкта, буде встановлено, що на межі житлової забудови та прирівняних до неї об'єктів концентрації шкідливих речовин у атмосферному повітрі, рівні шуму, вібрації, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, статичної електрики не перевищуватимуть гігієнічні нормативи.

Зміна розмірів СЗЗ (збільшення чи зменшення) для промислових, сільськогосподарських підприємств та виробничо-комунальних об'єктів затверджується уповноваженими службами Міністерства охорони здоров'я України на підставі висновку санітарно-епідеміологічної експертизи проектних матеріалів на будівництво (реконструкцію) зазначених об'єктів, проектів організації СЗЗ.

Як планувальне обмеження по фактору акустичного впливу в проекті передбачена санітарна відстань від автодороги державного значення М-12 Стрий - Тернопіль - Кіровоград - Знам'янка 100 м (у відповідності з ДБН Б.2.2- 12:2019, п.10.1.6).

Від ЛЕП напругою 150, 35 та 10 кВ, з метою обмеження впливу на суміжні ділянки та об'єкти, згідно з вимогами Постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.1997р. № 209 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж», п.5, встановлюються охоронні зони в обидві сторони від осі ЛЕП відповідно по 25, 15 та 10 м.

Природоохоронні території представлені прибережними захисними смугами водойм селища, зеленими насадженнями різного призначення, охоронними територіями. Дані ділянки потребують ландшафтно-планувальної організації та відповідного благоустрою, а також дотримання встановлених режимів господарської діяльності.

При прийнятті проектних рішень у ДДП будуть враховані нормативні параметри прибережних захисних смуг водотоків та водойм на них. Відповідно ВКУ ст. 87, 88 нормативні параметри для водойм становлять: для середніх річок 50 м, для малих річок, безіменних струмків та водойм при площі дзеркала менше 3 га - 25 м, при площі понад 3 га - 50 м. Території прибережних захисних смуг є складовою екологічного каркасу населеного пункту і підлягають

упорядкуванню, озелененню та благоустрою. Ділянки прибережних захисних смуг відносяться до земель водного фонду.

Господарське використання регламентується дією Земельного, Водного Кодексів України та постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.1996 №502. Для точного визначення меж ПЗС усіх водойм селища необхідно розробити спеціальні проекти із землеустрою щодо їх встановлення, з урахуванням проектних рішень генерального плану, що буде розроблятися, з подальшим їх винесенням в натуру.

Проектом ДДП враховані I-пояс зони санітарної охорони (ЗСО) радіусом 30м підземних джерел централізованого водопостачання. Режим господарської діяльності в межах поясів ЗСО, визначений Постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Таким чином, система планувальних обмежень, що регламентує проектне рішення, представлена санітарно-захисними зонами підприємств, планувальними обмеженнями від об'єктів і мереж інженерної інфраструктури, природоохоронними територіями. При прийнятті проектних рішень на подальших стадіях проектування враховуються існуючі та перспективні планувальні обмеження, режими господарської діяльності в їх межах.

Соціально-економічне становище та перспективи його розвитку.

Господарський комплекс селища представлений переважно виробничим сектором. Орієнтовна чисельність працівників - біля 3,2 тис. осіб.

Виробничий сектор. Представлений сільським та лісовим господарством, обробною промисловістю, виробництвом й розподіленням електроенергії, тепла, газу й води, будівництвом, зовнішнім транспортом. Кількість працівників сектору - біля 1,6 тис. осіб.

Галузями спеціалізації переробної промисловості є перероблення сільгосппродукції та харчова промисловість.

Найвідомішими підприємствами, розташованими на території селища є: ПАТ «Новоархангельський сирзавод»; ТОВ «Новий світ», ПСП «Лан», ПСП

«Центрагро».

Транспортний комплекс селища складається із автостанції, автотранспортних підприємств.

Будівництво представлене філією «Новоархангельський райавтодор», ТОВ «Райагробуд» та ін. Зв'язок представлений вузлом зв'язку та відділенням ПАТ «Укртелеком».

В невиробничому секторі зайнято біля 1,3 тис. осіб. В сфері обслуговування переважають галузі: охорона здоров'я та соціальна допомога, освіта, управління, на які припадає біля 1/2 від зайнятих у невиробничій сфері. Такий стан пояснюється тим, що невиробнича сфера обслуговує населення як селища, так і Новоархангельського району.

Ринкова інфраструктура селища, як складова сфери обслуговування, має незначний рівень розвитку (представлена філіями кредитно-фінансових установ).

Мале підприємництво. У Новоархангельську незначна питома вага малого підприємництва в господарському комплексі селища. На даний час малі підприємства є переважно торговими, торгово-посередницькими, останнім часом і сільськогосподарськими і їх частка у зайнятості біля 10 % від усіх працівників господарського комплексу селища.

В основу прогнозу розвитку господарського комплексу селища є передумова щодо сталості функціонування його в сьогоденних умовах і на перспективу.

Важливим чинником цього є сучасні процеси формування постіндустріальної ринкової економіки, коли невиробничий сектор економіки стає домінуючим. При цьому значно зростає роль малого підприємництва. Так, сучасна структура зайнятості в розвинених економіках є наступною: сільське господарство - 1-3% від числа усіх працівників; промисловість, будівництво - 5-15%, сфера обслуговування - 80-85%.

На 01.01.2041 чисельність населення у працездатному віці прогнозується у 2,9 тис. осіб (що майже на 11% менше існуючої).

Виробничий сектор селища зазнає впливу структурних зрушень. На

розрахунковий строк передбачається будівництво сонячної електростанції, проектною потужністю біля 10 МВт, із запланованою чисельністю робочих місць біля 20 осіб. В цілому у галузі виробництва та розподілу електроенергії, газу і води зростатиме чисельність зайнятих. Але, на розрахунковий строк чисельність працівників виробничого сектору може знизитись і скласти біля 1,1 тис. осіб.

На розвиток невиробничого сектору впливатиме реалізації програм соціально-економічного розвитку (будівництво нових дитячих дошкільних закладів, закладів побутового обслуговування, харчування, рекреаційних закладів і т.п.). Прогнозна чисельність працівників невинробничого сектору — 1,4 тис. осіб.

Значно вплине на економіку селища і розвиток малого підприємництва. Мале підприємництво - невід'ємний елемент ринкової системи господарювання, сприяє формуванню конкурентного середовища, робить внесок у вирішенні проблеми зайнятості та наповненні дохідної частини державного та місцевого бюджетів.

Житловий Фонд селища становить біля 169,8 тис. м² загальної площі, у тому числі багатоквартирна забудова - 19,4 тис. м² загальної площі; садибна забудова - 150,4 тис. м² загальної площі.

Найбільша питома вага житлового фонду припадає на садибну забудову (більше 4/5 від усього житлового фонду). Середня житлова забезпеченість по селищу становить 27,4 м²/людину: 22,1 м² на людину в багатоквартирній забудові; 28,3 м² на людину в садибній забудові.

Кількість сімей та однаків, які є на квартирному обліку. На квартирному обліку селищної ради перебуває 24 родини та однаки, із них 21 родина та одинак, які мають право позачергового та першочергового отримання житла. Відповідно 3 родини та однаки складає загальна черга.

В селищній раді зареєстровано 10 заяв (звернень) від учасників АТО (ООС) щодо виділення земельних ділянок для будівництва та обслуговування індивідуального житлового будинку. За інформацією селищної ради, 37

учасникам АТО (ООС), передано в постійне користування земельні ділянки.

Незавершене будівництво та аварійний житловий фонд. За інформацією Новоархангельської селищної ради, у селищі незавершена багатоквартирна забудова (3-поверховий будинок, 24-квартирний будинок по вул. Центральна,8). Аварійний житловий фонд відсутній.

На розрахунковий строк житловий фонд смт Новоархангельськ зросте у 1,1 рази і складе біля 183,5 тис. м² загальної площі. Із нього 87,6% припадатиме на садибну забудову, а 12,4% - на багатоквартирну забудову.

Житлова забезпеченість по селищу збільшиться на 18% і досягне рівня 32,4 м² на 1 мешканця.

Такі показники сприятимуть підвищенню рівня життя жителів селища Новоархангельськ.

Виходячи із прийнятої проектно-планувальної структури селища проектом закладається раціональна організація та розміщення мережі об'єкти обслуговування, які забезпечують поряд з іншими факторами найбільш сприятливі умови для проживання та відпочинку населення. При цьому особливу увагу приділено «соціальним» закладам, що є на утриманні громади селища та забезпечують належний рівень обслуговуванні населення: закладам освіти, закладам охорони здоров'я, соціального захисту спортивним і фізкультурним установам, закладам культури й мистецтва житлово-комунального господарства.

У *дошкільній освіті* працює 2 заклади дошкільної освіти (ДНЗ №1 по вул. Пушкіна, 31 та ДНЗ №4 по вул. Центральна, 121), проектною ємністю 17місць, які відвідує 226 дітей.

На розрахунковий строк ємність закладу є недостатньою (дефіцит складі 83 місця). До того ж, ДНЗ №4 розташований у виробничій зоні та потребує перенесення до зони житлово-громадської забудови. Проектом передбачені розміщення 2 закладів дошкільної освіти.

Заклади загальної середньої освіти представлені 2 навчальними закладам (I - III ступенів), розташованих по вул. Центральній, 49 (ЗОШ — гімназія №1) та по вул. Козацькій, 112 - (ЗОШ №2). Загальна ємність шкіл за проектом

будівництва становить 1679 місць, відвідує їх 450 дітей.

На розрахунковий строк існуюча ємність шкіл повністю задовольнити проектну чисельність школярів.

Медичні послуги населенню селища надає центральна районна лікарня поліклінікою та Новоархангельською АЗПСМ, розташованими в с. Торговиця На розрахунковий строк, враховуючи той факт, що діяльність подібних закладів не унормована містобудівними нормативними актами та вони знаходяться поз межами селища, генеральним планом не передбачено ніяких змін щодо них.

В селищі функціонує Новоархангельська дитячо-юнацька спортивна школа, яка працює за напрямками: футбол, легка атлетика, академічне веслування, де займаються 50 вихованців, навчання проводять 3 тренери.

Територія фізкультурно-спортивних споруд у селищі складає біля 2 га. Це відкриті площинні спортивні об'єкти (стадіон та спортивні майданчики). В селищі відсутні басейни.

Нові спортивні та фізкультурні об'єкти передбачено розмістити на нових територіях житлово-громадської забудови.

У Новоархангельську культурно-мистецькі послуги надають районний та 2 селищних будинки культури (загальною ємністю 660 місць), центральна районна бібліотека (36,0 тис. томів книг, 50 місць для читачів).

Слід зазначити, що сучасний рівень попиту населення в культурному та мистецькому обслуговуванні значно знизився за науково-технічного поступу (що наблизив через телебачення та інтернет розважальні, мистецькі, інформаційні продукти, а електронні книги конкурують з бібліотеками).

Особливо це стосується кінотеатрів, клубних закладів. Підприємницька ініціатива та попит нині є рушійними силами щодо потреб та функціонування видовищних споруд (концертних залів, кінотеатрів) та танцювальних залів.

Розміщення інших закладів культури, відсутніх у теперішній час даним проектом можливе в нових громадських центрах селища.

За даними селищної ради, торгівельна мережа селища нараховує біля 30 магазинів. Функціонує ринок (1160 м² торгівельної площі). Послуги з

харчування надають 6 ресторанів, кафе, барів. Побутове обслуговування населення здійснюється 14 робочими місцями.

Підприємства цих видів послуг є в основному у приватній власності, їхня кількість регулюється попитом та наявністю територій для розміщення. В селищі функціонує досить розгалужена мережа закладів торгівлі, що задовольняє потреби населення. Переважну більшість послуг цього виду діяльності виконують підприємці-фізичні особи.

Даним проектом передбачається, що в нових районах житлово-громадської забудови будуть розміщуватися нові магазини, торгові центри, підприємства харчування та побутового обслуговування.

На даний час мережа кредитно-фінансових установ селища складає 3 банківські установи на 5 операційних місць, що перевищує нормативну ємність на розрахунковий строк для відповідних закладів.

У селищі ємність щодо відділень зв'язку відповідає нормативному значенню на розрахунковий строк.

В селищі функціонує житлово-експлуатаційна організація та заклад тимчасового розміщення населення (готель), ємність останнього є нижче нормативного показника на розрахунковий строк. Проблемою селища є дещо менша за нормативну кількість громадських вбиралень загального користування.

На основі аналізу екологічної ситуації в селище Новоархангельськ в ДДП запропоновані еколого-містобудівні заходи подальшого розвитку, раціонального використання його території і забезпечення комфортних умов проживання, зокрема;

- скорочення СЗЗ промислово-комунальних підприємств, нормативні параметри СЗЗ яких не витримуються, методом їх зменшення до необхідних мінімальних розмірів, у деяких випадках, при ефективному впровадженні інженерних заходів, до зовнішніх меж виробничих територій. Рекомендується органам виконавчої влади визначити перелік підприємств, в межах СЗЗ яких знаходиться житлова забудова та прирівняні до неї об'єкти, в тому числі об'єкти рекреації, що потребують розробки і погодження проектів скорочення

їх СЗЗ. Проекти організації СЗЗ зі скороченням їх нормативних параметрів мають бути погоджені і затверджені у встановленому законодавством порядку уповноваженими службами Міністерства охорони здоров'я України на підставі висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи. При цьому для промислових груп необхідно передбачити розробку проектів комплексних СЗЗ. Слід зазначити, що розміри санітарно-захисної зони можуть бути зменшені, коли в результаті розрахунків та лабораторних досліджень, проведених для району розташування підприємства або іншого виробничого об'єкта, буде встановлено, що на межі житлової забудови та прирівняних до неї об'єктів концентрації шкідливих речовин у повітрі, рівні шуму, вібрації, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, статичної електрики не перевищуватимуть гігієнічні нормативи. У випадку, коли неможлива організація СЗЗ в конкретних умовах, необхідно приймати рішення про зміну технології виробництва, що передбачає зниження викидів шкідливих речовин в атмосферу, його перепрофілювання або передислокацію. Контроль за виконанням цих заходів здійснюють державні органи санітарно-епідеміологічного контролю та установи МОЗ України. З метою скорочення нормативних параметрів СЗЗ, в межах яких знаходиться житлова та прирівняна до неї забудова, рекомендуються наступні інженерно-планувальні заходи:

- впровадження новітніх технологій виробничого і санітарно-технічного устаткування, що забезпечує максимальне уловлювання, утилізацію чи знешкодження викидів забруднюючих речовин в атмосферу;
- централізація викидів забруднюючих речовин шляхом максимального скорочення кількості труб, вентиляційних шахт, дефлекторів, аераційних ліхтарів тощо;
- здійснення регулювання виробничих потужностей підприємства;
- планувальна реорганізація території підприємства з метою раціонального взаємного розташування основних виробничих і допоміжних будівель і споруд на проммайданчику з метою запобігання забруднення повітря на суміжні

сельбищні та рекреаційні зони;

- розроблення проектів організації СЗЗ при розміщенні нових та реконструкції існуючих виробничо-комунальних підприємств;
- заборона розміщення в межах селища будь-яких об'єктів, несприятливих в екологічному відношенні;
- дотримання параметрів обмежень, визначених санітарними нормами та екологічним законодавством, при будівництві об'єктів та мереж інженерної інфраструктури - СЗЗ, охоронні зони інженерних споруд та комунікацій тощо;
- дотримання СЗЗ при будівництві очисних споруд зливової каналізації;
- дотримання 1-го поясу зони санітарної охорони свердловин водопостачання;
- врахування запропонованих ділянок щодо встановлення прибережних захисних смуг водойм при виконання заходів з інженерної підготовки території;
- відповідно до вимог п. 3.12, примітка 1, ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України», в умовах забудови, яка склалася, рішення щодо реконструкції і капітального ремонту житлових та громадських будинків, розміщення нових об'єктів у зонах, що примикають до закритих кладовищ, приймаються за погодженням з місцевими органами державного санітарного нагляду залежно від природних умов (рельєф місцевості, гідрологія тощо) і ступеня інженерного обладнання території;
- містобудівне освоєння перспективних ділянок житлової та громадської забудови на стадії розробки детального плану території слід проводити з урахуванням існуючих та перспективних нормативних параметрів СЗЗ та санітарних розривів від суміжних існуючих та перспективних промислово-комунальних ділянок, та при необхідності виконувати інженерно-планувальні заходи для скорочення СЗЗ; розміщення будівель і споруд слід планувати з урахуванням охоронних зон інженерних мереж та інших планувальних обмежень;
- створення санітарно-захисних зон на ділянках виробничо-комунального призначення, для яких проектом визначена зміна функціонального

використання.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект ДДП не буде впроваджений.

При подальшому розвитку населеного пункту, орган місцевого самоврядування повинен мати в своєму користуванні документ, який регулюватиме забудову в межах населеного пункту і буде відповідати вимогам чинного законодавства.

Подальша реалізація рішень ДДП направлена на оздоровлення середовища та формування раціональної планувальної структури села шляхом екологічно спрямованого впорядкування території, використання, реорганізації, перепрофілювання господарчих територій.

Стан здоров'я населення.

Загальна кількість населення за минулий рік скоротилась майже на 13 тисяч, або на 1,4%. За останні десять років чисельність постійного населення області зменшилась на 89,9 тисячі, або на 8,95% (з 1003,6 до 913,7 тисячі). За розрахунковими даними Головного управління статистики області на початок 2019 року питома вага чоловіків в загальній кількості населення становить 46,1%, жінок 53,9%.

Ще гірші показники природного руху серед сільського населення. За 2020 рік показник народжуваності серед сільських жителів становив 7,1‰, загальної смертності – 19,2‰, природного приросту – мінус 12,2. За 2019 рік показники природного руху сільського населення становили: народжуваність 7,0‰, смертність 17,9‰, природній убуток –10,9.

Для аналізу існуючого стану здоров'я населення та його порівняння із загальнообласними показниками використовувалися статистичні дані Департаменту охорони здоров'я Кіровоградської ОДА.

Захворюваність населення Новоархангельського району (в абсолютних числах та за показником на 100 тис. населення у порівнянні з обласними показниками).

Таблиця 2.6

	2019 рік		2020 рік		Область 2020 рік	
	Абсол. число	Показн. на 100 тис. нас.	Абсол. число	Показн. на 100 тис. нас.	Абсол. число	Показн. на 100 тис. нас.
Всього, в т.ч.:	36159	152556,7	33389	142920,1	1232305	132978,6
Хвороби крові, кровотворних органів		4123,4		4187,6		2085,7
Хвороби ендокринної системи		15865,8		15141,9		13853,9
Хвороби нервової системи		9298,0		9235,3		7353,7
Хвороби ока та придаткового апарату		24994,2		25996,1		22262,6
Хвороби вуха та соскоподібного відростка		5927,2		5495,3		5019,7
Хвороби системи кровообігу		72264,0		69188,1		52548,2
Хвороби органів дихання		52149,5		48702,3		74074,1
Хвороби органів травлення		27153,2		24427,7		21709,1
Хвороби шкіри та підшкірної клітковини		7966,0		11178,6		11325,4
Хвороби кістково-м'язової системи		18152,7		13133,7		13953,4
Хвороби сечостатевої системи		14773,8		16322,3		15039,4
Вроджені аномалії		2953,2		3384,6		2301,9
Травми і отруєння	1124		986		35951	

Показник захворюваності з діагнозом встановленим вперше в житті серед всього населення області зменшився у показнику на 100 тисяч всього населення з 55623,8 у 2019 році до 49159,3 у 2020 році, або на 11,62% за всіма класами хвороб.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект ДДП не буде впроваджений.

До чинників, що впливають на стан здоров'я населення, які стосуються документа державного планування можна віднести: забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов території для проживання населення та забезпечення установами громадського обслуговування, в тому числі закладами охорони здоров'я відповідно державних будівельних норм.

Забезпечення санітарно-гігієнічних умов населеного пункту реалізується шляхом повного охоплення території об'єктами та мережами інженерної інфраструктури, зокрема централізованого водопостачання та водовідведення,

дощової каналізації, санітарного очищення території. Важливим фактором для здоров'я жителів селища є якість питної води з нецентралізованих джерел водопостачання, що в частині джерел не відповідає санітарним нормам.

Вирішення цього питання потребує першочергового охоплення відповідних ділянок системою централізованого водопостачання.

Якщо проект ДДП не буде впроваджений неповний рівень забезпечення території системами інженерної інфраструктури та закладами громадського обслуговування, в т.ч. закладами охорони здоров'я, соціального захисту, дошкільних установ, існуючі показники здоров'я населення більш ймовірно залишатимуться без змін.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Генеральний план та зонінг передбачають зміну функціонального використання ділянок перспективного містобудівного розвитку, що може вплинути на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності населення

Реалізації проектних рішень генерального плану населеного пункту та зонінгу призведе до збільшення його території та суттєвої трансформації структури землекористування.

Перелік ділянок, що пропонується освоїти на містобудівний етап

Таблиця 3.1

	Показники	Одиниця виміру	Існуючий стан	Розрахунковий строк (01.01.2041)
	Територія, усього	га	1551,9	1816,9
1	житлова забудова, всього, у	га	289,7	356,1
	багатоквартирна забудова	га	1,5	1,5
	садибна забудова	га	288,2	307,7
	резерв садибної забудови	га	—	46,9
2	промисловість, технічна інфраструктура	га	29,6	53,8
3	резерв промисловості та технічної інфраструктури	га	—	24,8
3	транспорт та зв'язок	га	27,3	27,3
4	громадська забудова, всього	га	52,3	61,2
5	вулично-дорожня мережа	га	159,2	159,2
6	кладовища	га	16,4	22,2
7	зелені насадження, із них	га	1,8	79,7

	- зелені насадження загального користування	га	1,8	27,3
8	ліси та лісовкриті площі	га	51,5	46,5
9	сільськогосподарські землі	га	878,1	841,5
10	відкриті землі без рослинного покриву	га	40,2	104,6
11	заболочені землі	га	1,3	1,3
12	акваторії	га	4,5	25,7

Проектом ДДП передбачений розвиток житлової зони за рахунок садибного будівництва:

- на півночі між вулицями Котляревського і Далекою, як продовження існуючих кварталів садибної забудови (площею 16,6 га);
- в центральній частині селища по вул. Центральна на сході (площею 2,9 га).

Також передбачено резерв територій під садибну житлову забудову:

- на півночі селища по вул. Котляревського (площею 3,4 га);
- на півночі селища по вул. Садовій (площею 3,8 га);
- на сході селища по вул. Центральна (площею 27,4 га);
- на сході селища між вулицями Суворова і Нахімова (площею 12,3 га).

Нове багатоквартирне житлове будівництво передбачається на територіях незавершеного багатоквартирного будівництва площею близько 0,3 га, а саме: по вул. Центральна - 0,12 га, і вул. Слави - 0,18 га.

В районах проектної садибної житлової забудови передбачені території громадської забудови для розміщення об'єктів первинного обслуговування населення.

Даним проектом визначені значні території для формування рекреаційних зон з розміщенням спортивних споруд, як площинних, так і критих об'єктів.

В районі існуючого дитячого оздоровчого табору «Бригантина» пропонується сформувати рекреаційні зони з розміщенням спортивних майданчиків на територіях площею 3,2 га.

Проектом ДДП передбачається винесення із кварталів громадської забудови дисперсно-розташованих промислових та комунально-складських об'єктів можна отримати для розвитку центральної частини селища біля 0,95 га територій з розміщенням житлово-громадської забудови.

Нові території громадської забудови передбачено на площі біля 1,6 га.

Крім того, передбачені території реконструкції під громадську забудову: (вибіркова реконструкція під громадську забудову): вул. Центральна, вул. Слави (по два боки).

Усього для перспективного розвитку виробничих зон, зарезервовано близько 24,8 га на територій селища, де передбачається організація оптово-торгівельної та складської зон, транспортно-складських комплексів тощо.

Також, в районі дороги М-12 запроектовано логістичний комплекс.

У східній частині селища, враховуючи сприятливі погодні умови та для впровадження використання альтернативних джерел енергії, рекомендується будівництво генеруючої електростанції (фото вольтаж) орієнтовною площею біля 25 га.

Даним проектом виявлені та зафіксовані нормативні санітарно-захисні зони виробничих об'єктів і нормативних розривів між житловою забудовою та промислово-складською зоною; намічені еколого-містобудівні заходи щодо оздоровлення довкілля.

Розвиток рекреаційної зони запроектовано біля існуючого дитячого оздоровчого табору «Барвінок». Проектом передбачено близько 1 га території для розміщення рекреаційних закладів.

Проектом запропонована організація рекреаційної зони на південному заході селища у заплаві русла річки Синюха.

Проектна рекреаційна зона включає територію зеленої зони у заплаві річки і ділянку проектних рекреаційних закладів.

Паркова зона загального користування відділяє житлову зону від рекреаційних закладів. Рекреаційні заклади мають пішохідні виходи до лісопарку орієнтовною площею 18,2 га.

Загальна територія рекреаційної зони складає 3 га, в тому числі під рекреаційні заклади - 1 га.

До об'єктів довкілля які ймовірно зазнають впливу відносяться:

Атмосферне повітря.

Вплив на атмосферне повітря може спостерігатись при проведенні робіт по розчищенні русел річок в межах населеного пункту.

Неорганізованими джерелами забруднення атмосферного повітря в даному випадку будуть пересувні джерела (автотранспорт).

В атмосферне повітря викидатимуться наступні забруднюючі речовини: (азоту діоксид, аміак, сажа, ангідрид сірчистий, сірководень, вуглецю оксид, бутан, метан, бензапірен, вуглеводні граничні, пропан, НМЛОС), кількість викидів забруднюючих речовин під час проведення робіт по розчищенні русел річок залежить від часу та обсягу виконання робіт, але в будь-якому разі дані обсяги викидів забруднюючих речовин здійснюватимуться в межах встановлених норм та не перевищуватимуть гранично- допустимі концентрації.

Також, вплив на атмосферне повітря спостерігатиметься при зберіганні в складському приміщенні мінеральних добрив (в незначній кількості) або паливно- мастильних матеріалів.

Неорганізованими джерелами забруднення атмосферного повітря в даному випадку можуть бути дихальні клапани резервуарів для зберігання ПММ, оголовки вентиляційної системи.

Також, при подальшому проведенні своєї діяльності на території селища зобов'язати підприємства виробничого характеру в проведенні лабораторного контролю викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря на межі СЗЗ.

Шум та вібрація.

Джерелом шуму і вібрації буде служити робота технологічного обладнання та механізмів.

Рівні шуму і вібрації на території не перевищуватимуть допустимих значень, встановлених ДСН 3.3.6.037-99 "Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку", ДСН 3.3.6.039-99 "Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації".

Ґрунти.

Вплив на ґрунти здійснюватиметься за рахунок утворення в межах села

твердих побутових відходів, які тимчасово розміщуватимуться на території де проводитимуться роботи, по розчистці русол річок, при будівництві нових виробничих, житлових або громадських об'єктів в спеціально відведених місцях, з подальшою передачею відходів комунальному підприємству.

Також, буде використано вилучений ґрунт з русол річок, для планування рельєфу прибережної зони.

Вода.

Позитивний вплив спостерігатиметься на поверхневі води, за рахунок зменшення зарегулюованості річки її заболоченості, зменшення рослинності водолюбних рослин, зменшення цвітіння води та поширення неприємного запаху, а також зменшення кількості паразитарних та бактерицидних мікроорганізмів, комах що можуть бути переносниками інфекційних захворювань.

Вплив на підземні та поверхневі води від розміщення виробничих, в межах допустимого у зв'язку з тим, що ці території розміщуватимуться на значній віддаленості від поверхневих та підземних водних об'єктів та житлової забудови в цілому.

Умови життєдіяльності населення.

Спостерігатиметься покращення умов життєдіяльності у зв'язку з частковою зайнятістю населення під час проведення робіт а також за рахунок організації нових місць прикладання праці на нових виробничих територіях та в нових закладах культурно- побутового обслуговування.

Також, спостерігатиметься покращення інфраструктури та благоустрою населеного пункту за рахунок додаткових податкових надходжень до органів місцевого самоврядування, визначення санітарно-захисних зон поверхневих водний об'єктів та їх обмеження.

Стан здоров'я населення.

Відповідно до наданої інформації про поточний стан здоров'я населення встановлено, що населення найчастіше хворіє сезонними інфекційними хворобами, що не пов'язані з діяльністю установ на території села, і суттєво

залежить від позитивного ставлення населення до здорового способу життя, занять фізкультурою і спортом, профілактики захворювань тощо.

Стан тимчасового незадовільного самопочуття населення може виникнути у випадку аварійної та пожежонебезпечної ситуації на території об'єктів перспективного розвитку населеного пункту, що передбачені генеральним планом.

4.Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування

При розробці звіту про стратегічну екологічну оцінку проведений аналіз природно-техногенних впливів на довкілля, наведена характеристика гігієнічних аспектів цих впливів. На основі аналізу екологічної ситуації та проектних рішень генерального плану визначені екологічні проблеми та передбачені можливі шляхи їх вирішення.

Окремі екологічні ризики мають комплексний вплив як на складові навколишнього середовища, так і на стан здоров'я населення.

Таблиця 4.1

Основні ризики	Характер и етика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом генерального плану
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	Магістральні вулиці загальноселищного та районного значення; ділянки виробничого призначення; головні споруди системи централізованого енергопостачання; проектні виробничі території	Розвиток вулично - дорожньої мережі, модернізація існуючих об'єктів енергопостачання, встановлення санітарно-захисних зон та їх озеленення
Стан водного басейну	Скид поверхневого стоку, що формується на території села без очистки	Сельбищна територія та промислово-комунальні зони, заплава річок	Розвиток системи дощової каналізації; виконання комплексу гідротехнічних заходів; ландшафтне упорядкування прибережних територій водойм з організацією

	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг річок в межах селища	Річки Синюха та Торговиця та водойми на ній	Надання пропозицій щодо встановлення прибережних захисних смуг річок та водойм на них, що передбачається для рекреаційного використання
Поводження з ТПВ	Відсутність ефективної системи поводження з ТПВ	Територія селища	Створення схеми санітарної очистки селища
Наявність ділянок, що зазнають підтоплення, можливого затоплення повеневими водами 1%-ї	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території та приміщень, можливе ушкодження будівель та споруд	Призаплавні території вздовж річок	Виконання комплексу заходів з інженерного захисту території
Вплив на здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту	Магістральні вулиці	Розвиток вулично-дорожньої мережі шляхом часткової реконструкції існуючих вулиць та будівництва нових вулиць; формування обхідних автодоріг для зменшення транзитного транспортного руху
	Потенційний вплив природних радіонуклідів	Потенційно вся територія	Дотримання вимог ДБН
	Відсутність централізованого водопостачання	Зона індивідуальної садибної житлової забудови	Повне охоплення централізованим водопостачанням
	Відсутність централізованого каналізування	Зона індивідуальної садибної житлової забудови	Влаштування системи централізованого каналізування
	Недостатній рівень озеленення території	Вся територія населеного пункту	Виділити в межах території населеного пункту зони зелених насаджень

Серед важливих проблем можна виділити наступні:

- 1) Забруднення повітря відбувається за рахунок викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Забруднення повітря від стаціонарних джерел відбувається в межах СЗЗ від промислово-комунальних ділянок, найбільша кількість яких зосередження в промвузлах. Забруднення від транспорту є

найбільш критичним фактором впливу на здоров'я населення. Цей фактор має прояв на магістральних вулицях.

- 2) Використання питної води з нецентралізованих джерел водопостачання частиною населення та відсутність проведення щорічної дезінфекції створює потенційні ризики інфекційних захворювань та розвитку гіпоксії через наднормативний вміст нітратів. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.
- 3) Географічне розташування селища на Українському кристалічному щиті характеризується природним підвищеним вмістом радіоізотопів урано-торієвого ряду, що є суттєвим фактором ризику для здоров'я населення. Перевищення нормативних значень показників середньорічної еквівалентної рівноважної об'ємної активності (далі - ЕРО А) радону-222 у повітрі приміщень, створює ризики виникнення онкологічних захворювань населення. Найбільш вразливим контингентом є діти у віці до 14 років.
- 4) Забруднення поверхневих вод обумовлене скидами неочищених і забруднених стічних вод у водойми підприємствами, що розташовані в межах басейну р.Південний Буг. Безпосередньо в межах населеного пункту джерелом забруднення водотоків та водойм є стік зливових вод, що формується на сельбищній території, ділянках промислово-комунальних підприємств; окрім того, суттєвим є не достатній розвиток мережі каналізації дощових вод та їх скидання у поверхневі водойми без очищення.
- 5) Відсутність ефективної системи поводження з ТПВ (роздільний збір ТПВ. наявність розвинутої мережі приймальних пунктів вторинної сировини, переробка вторинних ресурсів) створюють передумови утворенню стихійних смітників, що негативно впливає на навколишнє середовище.

Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан довкілля та здоров'я населення.

SWOT-аналіз екологічної ситуації селище Новоархангельськ*Таблиця 4.2*

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
<ul style="list-style-type: none"> Відсутність промислових підприємств I, II та III класу небезпеки Наявність потенціалу альтернативного виробництва електроенергії Стан повітряного басейну в селищі не є загрозливим для населення та природного середовища загалом Наявність рекреаційних ресурсів 	<ul style="list-style-type: none"> Неефективне використання природних ресурсів; Невстановлені відповідні розміри та межі прибережних захисних смуг, а також недотримання режиму господарської та іншої діяльності в них; Незадовільний стан місць видалення ТПВ (полігонів, звалищ); відсутність потужностей з оброблення/перероблення ТПВ; Відсутність централізованого водопостачання та каналізації у кварталах індивідуальної житлової забудови; Недостатній рівень розвитку електротранспорту
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> Впровадження сонячної енергетики Використання альтернативних джерел енергії Організація системи поводження з ТПВ 	<ul style="list-style-type: none"> Зростання рівня захворюваності населення

5.Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015) та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Виходячи з цього, при розробленні генерального плану території враховані вимоги чинного законодавства в сфері охорони навколишнього середовища та

здоров'я людей, зокрема:

- Закон України «Про Генеральну схему планування території України»;
- Земельний кодекс України;
- Водний кодекс України;
- Лісовий кодекс України;
- Закон «Про основи містобудування»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Постанова Кабінету Міністрів України Про забезпечення реалізації Закону України «Про Генеральну схему планування території України»;
- Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року №722/2019;
- Програма діяльності Кабінету Міністрів України, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року №471;
- План пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року №276-р;
- Національний план дій управління відходами до 2030 року, затверджений Кабінетом міністрів України 20 лютого 2019 року;
- Державна стратегія регіонального розвитку України на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. №695.

В процесі стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі, а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку.

На основі аналізу цих цілей можна зазначити, що цілі в галузі охорони атмосферного повітря, створені на регіональному рівні, будуть лише частково впроваджені в проєкті містобудівної документації. Переважно це стосується резервування ділянок певного функціонального використання для будівництва,

вулиць та доріг; створення зелених насаджень в межах санітарно-захисних зон виробничо- комунальних підприємств; резервування ділянок для організації санітарно-захисних зон перспективних виробничих зон. Скорочення викидів може бути досягнуте за рахунок зменшення викидів від транзитного руху автотранспорту. Незначне зменшення викидів від селищного автотранспорту також може бути досягнуте в результаті будівництва та ремонту магістральних вулиць загальноселищного та районного значення.

У сфері водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням конкретних заходів з реконструкції чи будівництва інженерних мереж, споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проектом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуто також за рахунок розширення мережі дощової каналізації та будівництва локальних очисних споруд у місцях випуску; створення та озеленення прибережних захисних смуг. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів.

В сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку рішення проекту містобудівної документації в достатній мірі враховують цілі, визначені на регіональному та місцевому рівнях. ДДП визначає рекомендації щодо черговості проведення заходів із реконструкції існуючих об'єктів та із проектування перспективних об'єктів з урахуванням дотримання вимог будівельних норм в сфері запобігання шкідливого впливу природного іонізуючого випромінювання. Для забезпечення реалізації цілей в сфері соціально-економічного розвитку населеного пункту передбачається резервування ділянок виробничого, рекреаційного використання, що передбачає розміщення підприємств і об'єктів та створення додаткових робочих місць.

Згідно результатів аналізу можна зробити висновок, що проект ДДП в достатньо високій мірі відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує

комплекс заходів, спрямованих на їх виконання. Але певні завдання, такі як будівництво обхідних доріг можуть бути вирішені лише на регіональному або національному рівні.

6. Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних, позитивних і негативних наслідків

Відповідно до Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” план зонування визначає умови та обмеження використання території селища з урахуванням його містобудівних особливостей та рішень органів місцевого самоврядування у сфері містобудування, будівництва, благоустрою території.

Основним завданням зонінгу є визначення меж зон (підзон) однорідних видів та умов використання на території населеного пункту і встановлення, диференційовано по зонах (підзонах), містобудівних регламентів.

Встановлення територіальних зон здійснюється за принципом сумісності і комплексності забудови та іншого використання земельних ділянок. У межах територіальних зон можуть бути виділені підзони з метою відображення окремих додаткових обмежень у використанні та забудові, що стосуються лише окремої частини зони.

Для кожної зони (підзони) встановлюється містобудівний регламент, що визначає види дозволеного (переважного та супутнього) використання земельних ділянок та граничні параметри дозволеного будівництва та реконструкції об'єктів (щільність населення в межах житлової забудови, відсоток озеленення для рекреаційних зон; гранична поверховість або висота будівель).

Для територій та об'єктів нової забудови додатково, за необхідності, можуть встановлюватись граничні параметри об'єктів будівництва або граничні параметри земельних ділянок. Зокрема, для масивів нової садибної забудови – мінімальна максимальна площа ділянки; мінімальна довжина лицьової сторони ділянки (по фронту вулиці); мінімальна ширина (глибина) ділянки; максимальна

висота огорож; для інших видів забудови – максимальний коефіцієнт забудови; мінімальний коефіцієнт озеленення; мінімальна кількість машино-місць для зберігання індивідуального транспорту, для зберігання (технологічного відстою) вантажного автотранспорту та на розвантажувальних майданчиках.

Земельні ділянки та розташовані на них об'єкти, які існували до впровадження в дію зонінгу, граничні розміри та граничні параметри яких не відповідають містобудівному регламенту, можуть використовуватись без визначення строку їх приведення у відповідність до містобудівного регламенту, якщо вони не створюють загрози для життя, здоров'я людини, для навколишнього середовища, об'єктів культурної спадщини.

Зміна параметрів земельних ділянок і об'єктів будівництва, види використання і граничні параметри яких не відповідають містобудівному регламенту, можлива лише шляхом приведення таких об'єктів у відповідність із містобудівним регламентом або шляхом зменшення їх невідповідності граничним параметрам в процесі дозволеного виду будівництва.

Виконання стратегічної екологічної оцінки Документу Державного Планування передбачає аналіз та оцінку ймовірних наслідків та ризиків реалізації проектних рішень як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і на загальний баланс екосистем і відповідно, на умови функціонування селища, а також на життя та здоров'я населення.

Згідно з «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.08.2018р. № 296 наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Оцінка ключових наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення

Ймовірність того, що реалізація ДДП призведе до можливих впливів на

довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною, в зв'язку з тим що в межах території населеного пункту відсутні великі промислові підприємства.

Серед основних факторів впливу на складові довкілля, пов'язаних із впровадженням ДДП варто визначити наступні:

Атмосферне повітря. Здійснення заходів охорони атмосферного повітря шляхом створення санітарно-захисних зон навколо підприємств та їх озеленення, оптимізації схем дорожнього руху, планування охоронних та захисних лісових насаджень;

Водні ресурси. Розширення доступу населення до системи каналізації, що дозволить знизити рівень забруднення ґрунтових вод; встановлення водоохоронних та прибережних захисних смуг забезпечить створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення;

Зелені ресурси - підвищення озеленення території населеного пункту до оптимальних показників дозволить покращити стан атмосферного повітря, якість вод, збільшить екологічну та біологічну ємкість території (чисельність і склад живих організмів);

Земельні ресурси. Здійснення заходів щодо охорони земель, покращення дорожнього покриття дороги;

Відходи - вилучення ресурсоцінних компонентів твердих побутових відходів надасть можливість знизити обсяги відходів;

Здоров'я населення. Організація рекреаційних зон позитивно позначиться на умовах життя в цілому; прийняття належних заходів щодо поліпшення водопостачання і санітарного благополуччя сприятиме зменшенню ризику на стан здоров'я населення.

На основі аналізу існуючої забудови населеного пункту, перспективи функціонально- планувального розвитку, який передбачений генеральним планом, виділено функціональні типи території, що поділяються на територіально-планувальні елементи - територіальні зони.

Зонуванням встановлюються такі типи територій з відповідними зонами.

ГРОМАДСЬКІ ЗОНИ	
Г-1	Зона розміщення об'єктів загальноселищного центру
ПГ-2-1	Перспективна зона розміщення об'єктів повсякденного обслуговування
Г-3-1	Зона шкіл та ДНЗ
Г-4-1	Спортивна зона
Г-4-2	Зона розміщення культурно-освітніх закладів
Г-4-4	Зона розміщення культових та обрядових споруд
Г-6	Торговельна зона
ПГ-6	Перспективна торговельна зона
ЖИТЛОВІ ЗОНИ	
Ж-1	Зона садибної житлової забудови
ПЖ-1	Перспективна зона садибної житлової забудови
ПЖ-1пр	Перспективна зона садибної житлової забудови на позарозрахунковий етап
Ж-3	Зона багатоквартирної житлової забудови
ПЖ-3	Перспективна зона багатоквартирної житлової забудови
ЛАНДШАФТНО-РЕКРЕАЦІЙНІ ЗОНИ	
Р-1-1	Зона природних ландшафтів
Р-3-1	Рекреаційна зона озеленених територій загального користування (зона розміщення парків, скверів тощо)
Р-3-2	Рекреаційна зона озеленених територій загального користування (зона розміщення лугопарків та гідропарків)
КУРОРТНІ ЗОНИ	
КВТ	Зона розміщення установ відпочинку та туризму
ЗОНИ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	
ТР-1-2	Зона інфраструктури селищного та позаселищного транспорту
ТР-1-3	Зона розміщення автотранспортних підприємств
ТР-2	Зона транспортної інфраструктури (вулиць в червоних лініях)
ЗОНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	
ІН-1	Зона головних об'єктів електромережі
ІН-2	Зона розміщення головних об'єктів тепломереж, водопостачання, каналізації, газопостачання, зливної каналізації
КОМУНАЛЬНО-СКЛАДСЬКІ ЗОНИ	
КС-3-1	Зона розміщення об'єктів 3 класу санітарної класифікації (зона діючих кладовищ)
ПКС-3-1	Перспективна зона розміщення об'єктів 3 класу санітарної класифікації (зона діючих кладовищ)
КС-4	Зона розміщення об'єктів 4 класу санітарної класифікації
ПКС-4	Перспективна зона розміщення об'єктів 4 класу санітарної класифікації
КС-5	Зона розміщення об'єктів 5 класу санітарної класифікації
ПКС-5	Перспективна зона розміщення об'єктів 5 класу санітарної класифікації
ВИРОБНИЧІ ЗОНИ	

В-4	Зона розміщення підприємств IV класу шкідливості
ПВ-4	Перспективна зона розміщення підприємств IV класу шкідливості
В-5	Зона розміщення підприємств V класу шкідливості
ПВ-5	Перспективна зона розміщення підприємств V класу шкідливості
	Перспективна зона зміни профілю виробництва (підприємств V класу шкідливості)
	Зони зміни функціонального призначення
СПЕЦІАЛЬНІ ЗОНИ	
С-1	Зона режимних об'єктів зв'язку
С-4	Зона озеленення спеціального призначення
С-5	Меморіальна зона
ЗОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
СВ-1	Зона земель сільськогосподарського призначення

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації рішень ДДП як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси.

Висновки з результатів оцінки

Проведені аналізи виявили потенціал для позитивного впливу проекту містобудівної документації на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, було виявлено ряд ризиків та потенційних негативних наслідків, пов'язаних з основними рішеннями щодо планування, прийнятими в даному проекті. Основні висновки наведені нижче у цьому розділі. Основні пропозиції щодо запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків подано далі в розділі 6 цього звіту.

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

Атмосферне повітря:

Основні ризики:

Проектні рішення передбачають розвиток виробничих територій, з розміщенням виробничих та комунальних зон. Реалізація зазначених рішень передбачає вірогідне збільшення стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Із збільшенням кількості населення, очікується збільшення рівня автомобілізації на кінець розрахункового періоду. Несвоєчасна розбудова об'єктів транспортної інфраструктури, що передбачені рішеннями

ДДП, може привести до підвищення інтенсивності транспортного руху на існуючих магістральних вулицях та збільшення ризиків негативного впливу на здоров'я населення.

Очікувані позитивні ефекти:

Реалізація запропонованих проектом ДДП планувальних рішень та інженерно-будівельних заходів позитивно вплине на якість повітря.

Визначений комплекс заходів з розвитку транспортної інфраструктури селища, з урахуванням перспективних ділянок містобудівного освоєння, сприятиме зменшенню виливу шуму та забруднення повітря від транспортних засобів на сельбищну зону.

Комплекс заходів з планувальної організації території спрямований на забезпечення санітарно-гігієнічної сумісності існуючих виробничих зон та комунальних об'єктів та перспективних виробничо-комунальних зон з житловою та прирівняною до неї забудовою. Зокрема: резервування ділянок для організації СЗЗ від виробничих, комунальних зон та комунальних об'єктів, визначення комунальних об'єктів та підприємств, що потребують скорочення СЗЗ з метою їх сумісності з оточуючою сельбищною зоною. Реалізація зазначених заходів сприятиме забезпеченню санітарно-гігієнічних норм території населеного пункту та умов життєдіяльності населення.

Водні ресурси.

Основні ризики:

Реалізація проектних рішень щодо розміщення перспективної садибної забудови може супроводжуватись ризиками забруднення ґрунтових вод при використанні водопроникних вигрібних ям.

Реалізація проектних рішень щодо будівництва перспективних виробничих підприємств передбачає утворення додаткового об'єму стічних вод від певних технологічних процесів. Видалення таких стічних вод, поверхневий стік з ділянок виробничих територій, потребує попередньої очистки на локальних очисних спорудах перед їх скидом у систему централізованого водовідведення або у природні водойми. Дане питання вирішується на стадії робочого

проектування підприємств, що потребує експертного контролю при погодженні проектної документації.

Очікувані позитивні ефекти:

Внаслідок перспективного будівництва мереж зливової каналізації з локальними очисними спорудами, очікується зменшення потрапляння забруднюючих речовин у поверхневі водойми із загальним поверхневим стоком, що формується на території сельбищної зони.

При реалізації рішень стосовно забезпечення мережами господарсько-побутової каналізації очікується позитивний вплив на гідрогеологічне середовище.

Господарсько-питне водопостачання.

Основні ризики:

Господарсько-питне водозабезпечення передбачається здійснювати за рахунок підземних вод. Використання підземного джерела потребує моніторингу якості води на відповідність санітарним нормам, в тому числі здійснювати гігієнічну оцінку радіаційної безпечності питної води, та виконання заходів з попередньої очистки води.

Очікувані позитивні ефекти:

Виконання заходів із повного охоплення житлової та громадської забудови системою централізованого водопостачання матиме позитивний ефект щодо зменшення ризиків для здоров'я населення, що користується питною водою з шахтних колодязів.

Ґрунти та земельні ресурси.

Основні ризики:

При містобудівному освоєнні території призначених для житлової та громадської забудови, виробничо-комунальних підприємств та ландшафтно-рекреаційних зон в результаті будівництва об'єктів та супутньої інфраструктури відбудеться фізичне переміщення верхніх шарів ґрунту, їх ущільнення, частково перевантаження.

Освоєння частини ділянок потребує зміни їх функціонального використання,

з вилученням із складу земель сільськогосподарського призначення.

Очікувані позитивні наслідки:

На ділянках містобудівного освоєння, зелених насаджень вільних від забудови та городництва - забезпечення населення житлом та об'єктами громадського призначення; створення зелених зон, організація зон відпочинку з ігровими майданчиками, пішохідними та велодоріжками, що дозволить підвищити якість відпочинку та дозвілля населення, матиме позитивний вплив на здоров'я населення.

Містобудівне освоєння призаплавних та заплавних територій сприятиме упорядкуванню планувальної структури сельбищної зони, ліквідації смітників, ділянок заболочування та підтоплення, захисту існуючої житлової забудови від ризиків затоплення повеневими водами, шляхом виконання заходів з інженерної підготовки та захисту території, організації зелених зон загального користування.

Біорізноманіття

В цілому реалізація рішень ДПП не передбачає негативних ефектів для біорізноманіття селищного середовища.

Передбачені до створення озеленені території загального користування, рекреаційні зони, передбачає ландшафтний благоустрій та підвищення загального рівня озеленення території селища, що сприятиме збагаченню видового різноманіття флори та фауни.

Соціально-економічні ризики

При реалізації рішень проекту ДДП виникають соціально-економічні ризики, які викликані низкою причин та вірогідних сценаріїв перебігу подій.

Сповільнення розвитку мережі об'єктів громадського обслуговування призведе до зниження якості та доступності послуг.

Неконтрольоване освоєння територій в заплавах річок може призвести до посилення забруднення навколишнього середовища, забруднення водних об'єктів, що в подальшому призведе до погіршення здоров'я населення селища.

Достатньо високими залишаються ризики своєчасного та послідовного

виконання рішень, передбачених в проекті державного планування, особливо у випадку проектів інженерної інфраструктури, пов'язаних з інвестиціями. Через недостатню спроможність населення сплачувати за надані комунальні послуги, існує висока ймовірність того, що домогосподарства відмовляться підключатися до нових мереж водопостачання та водовідведення, таким чином відмовляючись отримувати допомогу від централізованого управління послугами. Така ситуація може сприяти формуванню неконтрольованих скидів стічних вод, використанню води з водних джерел, які не відповідають санітарним вимогам, і в підсумку може призвести до посилення забруднення навколишнього середовища селища і, отже, до погіршення здоров'я населення та вразливих груп (наприклад, дітей, людей похилого віку, соціально незахищених).

Одночасно вдосконалення системи водопостачання дозволить розширити доступ населення до джерел якісної води, що в майбутньому призведе до покращення здоров'я останнього.

Будівництво системи водовідведення дозволить розширити доступ підприємств різної галузевої спрямованості до системи каналізації, що в майбутньому призведе до покращення здоров'я населення селища.

Ризики для здоров'я населення

Основні ризики:

Згідно статистичних даних щодо стану здоров'я населення відзначається вплив якості навколишнього середовища на здоров'я населення. Зокрема відзначається вплив регіонального поширення природних радіонуклідів у природному середовищі, та, як наслідок, їх можливе накопичення у повітрі перших та цокольних поверхах приміщень та воді підземних джерел, на показники онкологічних захворювань населення, переважно на дітей у віці до 14 років. Тож, головним ризиком при здійсненні реконструкції та будівництва будівель і споруд є порушення вимог визначених державними будівельними нормами “Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві» як на стадії передпроектних інженерно-геологічних вишукувань, так і на стадії проектування, будівництва та

експлуатації будівель і споруд.

Очікувані позитивні наслідки:

При реалізації рішень містобудівної документації, таких як розвиток вуличної мережі селища, організація шумозахисних заходів, що дасть можливість покращення стану атмосферного повітря в приземній зоні, зниження акустичного забруднення очікується позитивний вплив на здоров'я населення. Створення зелених насаджень спеціального призначення, в тому числі санітарно-захисних зон навколо виробничо-комунальних підприємств підвищить якість атмосферного повітря на суміжних ділянках житлової та прирівняної до неї забудови.

Вплив від реалізації містобудівної документації на поліпшення соціальних умов, таких як подальший розвиток виробничих, громадських зон, збільшує можливості працевлаштування, що має позитивний вплив на здоров'я людини.

Забезпечення населення житлом та об'єктами громадського призначення; створення зелених зон загального користування, рекреаційних зон, організація зон відпочинку з ігровими майданчиками, пішохідними та вело доріжками дозволить підвищити якість відпочинку та дозвілля населення, матиме позитивний вплив на здоров'я населення.

Таким чином, реалізація ДДП селище Новоархангельськ не має супроводжуватися появою нових значних негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох проектних рішень може призвести до покращення екологічної ситуації в населеному пункті.

7.Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що випливають з реалізації містобудівної документації. Термін

"пом'якшення" відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок реалізації рішень містобудівної документації.

Реалізація ДДП потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення системами інженерної інфраструктури селища, розвитку транспортної інфраструктури, заходів із інженерної підготовки та захисту території, розвитку промислово-виробничої сфери, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища селища.

Пом'якшення та запобігання потенційних негативних впливів на довкілля передбачається здійснювати шляхом виконання планувальних та інженерно-конструктивних заходів.

Для охорони повітря:

- виконання всіма підприємствами, установами та організаціями умов діяльності та заходів зі скорочення викидів, викладених в дозволах на викиди забруднюючих речовин у повітря стаціонарними джерелами;
- запровадження підприємствами, установами та організаціями, що мають стаціонарні джерела викидів забруднюючих речовин у повітря, заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря і зменшення впливу фізичних факторів впливу на довкілля;
- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються у повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;
- здійснювати моніторинг впливу підприємств на оточуючу сельбщну зону, забезпечувати виконання інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи пило-газоочисного обладнання;
- здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів; оснащення їх засобами вимірювальної техніки, необхідними для постійного

контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

- розробка проектів організації та, за потреби, скорочення санітарно-захисних зон промислово-комунальних, сільськогосподарських підприємств та здійснення заходів щодо їх благоустрою та озеленення;

- органам контролюючої та дозвільної системи в сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення санітарно-гігієнічного благополуччя населення здійснювати регулювання розміщення нових виробничих цехів або підприємств, регулювання нарощування виробничих потужностей існуючих підприємств, контроль зміни їх виробничої діяльності;

- створення нових магістральних вулиць з метою раціональної організації руху транспорту; подальший розвиток вулично-дорожньої мережі - будівництво нових доріг з сучасними технічними параметрами та реконструкція існуючих та інші заходи (розділ «Транспорт»);

- обмеження в'їзду автотранспорту у рекреаційні та природоохоронні зони;

- реєстрація приватних авторемонтних майстерень, що виконують лакофарбні роботи відповідно до чинних вимог та отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин у повітря, з їх подальшим контролем за виконанням природоохоронних заходів;

- для існуючих АЗС, АГЗС, СТО, гаражів, автостоянок забезпечити дотримання санітарних розривів та санітарно-захисних зон відповідно до вимог ДСП №173-96;

- забезпечення постійної роботи діагностичного пункту для контролю викидів транспортних засобів;

- проведення ремонтно-будівельних робіт вулиць і доріг, поліпшення якості дорожнього покриття;

- недопущення спалення сухої рослинності та опалого листя на території населеного пункту;

- створення та проведення реконструкції вуличних насаджень вздовж вулиць

для захисту від шуму та загазованості на ділянках житлової та прирівняної до неї забудови;

- розвиток системи теплогазопостачання (проведення реконструкції існуючих джерел тепло-, газозабезпечення, із застосуванням прогресивних технологій і сучасних теплогенераторів децентралізованих систем опалення);
- популяризація велосипедного транспорту та будівництво велосипедних доріжок.

Для охорони та раціонального використання водних ресурсів:

- розроблення проекту землеустрою щодо встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водойм селища, з винесенням їх меж в натуру;
- забезпечення обмеження господарської діяльності та встановлення дієвого контролю за дотриманням норм природокористування в межах прибережних захисних смуг (ПЗС) відповідно до вимог чинного законодавства;
- проведення комплексу заходів щодо благоустрою та захисту водойм з організацією та благоустроєм рекреаційних зон; оздоровлення водойм з ліквідацією анофелогенних ділянок;
- проведення паспортизації водних об'єктів;
- з метою захисту підземних вод необхідно виконати інвентаризацію та тампонаж недіючих свердловин;
- впровадження інженерно-технологічних заходів з водопідготовки води централізованих джерел водопостачання з доведенням рівня показника загальна жорсткість до норм, відповідно вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- виготовлення для всіх свердловин технічної документації із землеустрою щодо відведення земельної ділянки для організації 1-го поясу зони санітарної охорони; розробити проект зі встановлення параметрів II та III поясів зони санітарної охорони для джерел централізованого водопостачання та дотримання режиму в трьох поясах ЗСО згідно вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони джерел водопостачання»;

- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу: реконструкція та розширення мереж централізованого водопостачання та водовідведення з підключенням всіх об'єктів до централізованої системи водопостачання та водовідведення та інші заходи (викладених в розділах «Водопостачання», «Каналізація»);
- впровадження комплексу заходів з метою раціонального використання водних ресурсів: обладнання житлових квартир водо-лічильниками; заборона використання питних вод в технічних цілях, ліквідація непродуктивних витрат води; запровадження водозберігаючих технологій; будівництво систем зворотного і повторного водопостачання;
- будівництво системи відведення поверхневого стоку з усієї території селища; будівництво очисних споруд зливової каналізації в проектних місцях випуску стічних вод; (розділ «*Дощова каналізація*»);
- будівництво станцій миття транспортних засобів з оборотним водопостачанням на автотранспортних підприємствах;
- виконання заходів з інженерної підготовки при освоєнні територій, що зазнають впливу несприятливих природних процесів: регулювання поверхневого стоку, ліквідація підтоплення тощо (розділ *Інженерна підготовка території*).

Для охорони ґрунтів:

- проведення геохімічного обстеження території селища, першочергово на ділянках перспективного освоєння ділянок житлової та громадської забудови, в тому числі на ділянках зміни функціонального використання з виробничо-комунальної на житлово-громадську територію, з подальшим виконанням у разі необхідності заходів з санації забруднених ділянок;
- ліквідація несанкціонованих звалищ сміття з проведенням санації забруднених ділянок;
- дотримання вимог щодо санітарного очищення території, забезпечення 100% охоплення території планово-подвірною санітарною очисткою, розвиток системи роздільного збору сміття; побутових відходів та виконання інших заходів щодо поводження з ТПВ;

- створення пунктів прийому небезпечних відходів від населення (відпрацьованих акумуляторних батарей, масел та шин від експлуатації приватного автотранспорту, відпрацьованих ртуть-вмісних ламп, комп'ютерної, малої та великогабаритної побутової техніки та інших вторинних ресурсів) з подальшою передачею на спеціалізовані підприємства з їх переробки та знешкодженню;
- сприяння створенню та функціонуванню підприємств, зайнятих збором та утилізацією відходів;
- бережливе ставлення до родючого шару ґрунтів, які зазнають його механічного зняття, залуження та закріплення його на ділянках поверхневого змиву тощо;
- контроль за ґрунтами, що ввозяться для використання при озелененні та благоустрої селищних територій;
- виконання заходів з інженерної підготовки при освоєнні територій, що зазнають впливу несприятливих природних процесів: регулювання поверхневого стоку, протиерозійні заходи, розчистка водойм тощо.

Для зменшення впливу фізичних факторів на навколишнє середовище (шум, електромагнітне випромінювання):

Основним джерелом шумового забруднення є автомобільний транспорт. При прийнятті проектних рішень враховуються зазначені зони акустичного впливу.

Забезпечення нормативного санітарно-гігієнічного стану в тому числі в плану акустичного забруднення прилеглих до магістральних вулиць територій забезпечується переважно за рахунок створення придорожніх захисних зелених насаджень та дотримання правил землекористування в межах червоних ліній. Система організації дорожнього руху, яка намічена комплексом заходів генерального плану селища також направлена на вирішення даної проблеми.

Для забезпечення нормативних рівнів шуму на території сільбищної зони пропонується:

- від мережі магістральних вулиць на вільних територіях і на ділянках нового освоєння організація протишумового озеленення;

- вздовж державної автомобільної дороги М-12 Стрий - Тернопіль - Кіровоград - Знам'янка передбачається на частині ділянки формування виробничої зони; пропонується інтенсивне озеленення в межах червоних ліній; на ділянках існуючої та перспективної громадської забудови пропонується створення протишумового екрану;

Згідно ДСНіП № 239-96 зі змінами (Наказ Міністерства охорони здоров'я від 13.03.2017 №266) - встановлення фактів дотримання граничнодопустимих рівнів електромагнітного поля проводиться підприємствами, установами, закладами, що уповноважені центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.

З метою обмеження впливу ліній електропередач (ЛЕП) на суміжні ділянки та об'єкти необхідно дотримуватись вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 №209 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж», в частині встановлення охоронних зон в обидві сторони від осі ЛЕП в залежності від їх напруги (вимоги п.5) та дотримання режиму господарського використання в їх межах (вимоги п. 8,9).

Ландшафтно-планувальні заходи:

- проведення інвентаризації системи зелених насаджень населеного пункту у відповідності з вимогами п. 6.8 «Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів»;
- виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж територій природного-заповідного фонду, розташованих на суміжних територіях, з їх винесенням в натуру, зокрема першочергово для заповідного урочища місцевого значення «Кучери» площею 21 га. Містобудівне освоєння ділянки в районі лісового масиву урочище «Бригантина» можливо здійснювати лише після чіткого встановлення меж існуючих об'єктів ПЗФ в частині, що не суперечить вимогам чинного законодавства в сфері охорони довкілля;
- формування та догляд за зеленими насадженнями спеціального призначення (санітарно-захисні зони, протишумове озеленення вулиць, автодоріг); та насаджень обмеженого використання;

- формування локальних місць рекреаційного використання (скверів, парків) з їх благоустроєм та ландшафтною організацією (дендрологічний склад, малі архітектурні форми); догляд та утримання зелених насаджень в здоровому, упорядкованому стані, створення та формування декоративних та стійких до техногенних навантажень насаджень, лісопаркової зони;
- організація екологічної мережі за рахунок зелених насаджень загального користування, водних об'єктів, їх прибережних захисних смуг тощо, як джерел відновлення і збереження екологічного балансу та забезпечення сталого розвитку території селища.

Впровадження вищезазначених заходів сприятиме покращенню умов проживання, оздоровленню селищного середовища та підвищенню його екологічної стійкості до техногенних навантажень.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо)

У контексті СЕО ДДП з метою розгляду альтернативних проєктних рішень і їх екологічних наслідків були розглянуті наступні альтернативи.

Альтернатива 1

«Нульовий сценарій» - опис, оцінка та прогнозування ситуації у випадку не затвердження та не реалізації документу державного планування.

Під час розроблення стратегічної екологічної оцінки була розглянута альтернативна не впровадження та не реалізації проєктних рішень даного документу державного планування. У разі незатвердження ДДП- це призведе до неможливості покращення екологічної ситуації, забезпечення екологічної безпеки, розвитку економіки населеного пункту та збільшення кількості робочих місць, підвищення якості життя, покращення добробуту та здоров'я населення. Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану навколишнього природного середовища: погіршення якості атмосферного повітря внаслідок емісії поллютантів, а також ґрунтів внаслідок неорганізованої системи поводження з відходами.

Альтернатива 2

«Максимально сприятливий сценарій» - опис, оцінка та прогнозування ситуації у випадку реалізації запропонованих заходів із використанням інноваційних технологій на засадах сталого розвитку.

Розроблення, прийняття та реалізація ДДП «План зонування (зонінг) селища Новоархангельськ Голованівського району Кіровоградської області» створює сприятливі умови та перспективи містобудівного розвитку для комфортного проживання та життєдіяльності людини, забезпечення захисту територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, запобігання надмірній концентрації населення і об'єктів виробництва, зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища, охорони та використання територій з особливим статусом, у тому числі ландшафтів, об'єктів історико-культурної спадщини, а також земель сільськогосподарського призначення і лісів.

Стратегічна екологічна оцінка виконана шляхом застосування підходів і методів, які засновані на оцінці впливу і передбачають:

- характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, на території, яку охоплює проєкт;
- оцінку величини і значимості впливів і ризиків;
- розробку заходів, спрямованих на запобігання та мінімізацію негативних впливів і посилення позитивних впливів.

Ускладнення які виникли під час здійснення стратегічної екологічної оцінки:

- відсутність інформації та даних про моніторинг стану навколишнього середовища (атмосферне повітря, ґрунти, підземні води);
- відсутність затверджених методів управління ризиками та управління екологічною безпекою;
- відсутність офіційних статистичних даних зокрема по селищу Новоархангельськ.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

З метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків реалізації ДДП і вжиття заходів щодо їх усунення необхідно проведення моніторингу значного впливу на довкілля.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи. Рекомендується вибирати методи моніторингу, які доступні і найкращим чином пристосовані для перевірки того, чи відповідає той вплив на довкілля та здоров'я населення, який спостерігається, припущенням і висновкам, зробленим в процесі СЕО. Крім того, важливим критерієм для вибору методів є можливість раннього виявлення непередбаченого негативного впливу від реалізації ДДП, що дозволить вжити своєчасні заходи щодо виправлення ситуації.

При проведенні моніторингу за реалізацією рішень проекту містобудівної документації необхідно аналізувати відхилення фактичних показників чисельності населення селища від проектних на поточний період, здійснювати контроль за відповідністю проектним рішенням реальних обсягів житлового будівництва, будівництва об'єктів інженерної інфраструктури, соціального та побутового обслуговування, розвитку озелених територій. Порівняння цих даних між собою, дасть реальну картину досягнутого рівня показників житлової забезпеченості, забезпеченості установами і підприємствами повсякденного і періодичного обслуговування, об'єктами інженерної інфраструктури, що дозволить визначити недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

В процесі моніторингу необхідно перевіряти виконання проектних рішень щодо планувальної організації та функціонального зонування території населеного пункту в питаннях перепрофілювання промислових підприємств,

комунально-складських об'єктів в сельбищній зоні, організації та скорочення санітарно-захисних зон виробничо-комунальних територій.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання низки планувальних і технічних заходів, визначених в проекті генерального плану, а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони навколишнього природного середовища, є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно - гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Для сфери охорони атмосферного повітря - отримання фонових концентрацій по забруднюючим речовинам. Проведення щорічно моніторингових досліджень атмосферного повітря в межах житлової та виробничої забудови відповідною акредитованою організацією.

Для сфери охорони водних ресурсів - передбачення свердловин для моніторингу підземних ґрунтових вод на території. Проведення моніторингових досліджень водних ресурсів на існуючий стан, що дасть можливість у майбутньому проаналізувати зміни та визначити вплив.

Для сфери промислових відходів - проведення лабораторних досліджень відходів на вміст небезпечних складників (хімічні та токсикологічні характеристики відходів) у відповідній акредитованій лабораторії. Забезпечити підприємствами проведення виробничого лабораторного контролю викидів в атмосферне повітря на межі СЗЗ.

Для сфери захисту від шуму - проведення моніторингових досліджень рівнів шумового навантаження на прилеглу територію та найближчу житлову забудову. Раз на рік проводити заміри рівнів шуму.

Для сфери охорони здоров'я - проведення аналізів захворюваності населення та працівників промислових підприємств Новоархангельської селищної ради у всіх вікових групах по хронічним захворюванням органів

дихання, професійним захворюванням та оцінити фактори ризику потенційного та кумулятивного впливу на стан здоров'я з метою його покращення.

Для забезпечення належного поводження з відходами: операції щодо збирання, зберігання, транспортування та утилізації відходів повинні здійснюватися з дотриманням норм екологічної безпеки та законодавства України.

Для ґрунтів - проведення моніторингу стану ґрунтів в межах виробничих територій, для виявлення відхилень від нормативних показників.

Для питної води - проведення моніторингу питної води в межах населеного пункту.

Окрім цього проводити щоквартальне дослідження атмосферного повітря на вміст оксиду вуглецю, оксидів азоту, сірчаного ангідриду, пилу, сажі;

Один раз в три роки проводити вимірювання вмісту радону в підземних джерелах водопостачання, раз на місяць досліджувати ґрунт та річну воду в місцях комунальних пляжів та зон відпочинку на території селища.

10.Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я

Враховуючи географічне місце розташування населеного пункту в центральній частині країни ймовірні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення не очікуються.

11.Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію

«План зонування (зонінг) селища Новоархангельськ Голованівського району Кіровоградської області» є містобудівною документацією, розробленою на всю територію селища на основі генерального плану відповідно Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», нормативно-правових актів державної влади, а також відповідно документів, що визначають основні напрямки розвитку селища, охорони та використання його культурної спадщини, навколишнього природного середовища.

Зонінг створений з метою регулювання планування та забудови території селища з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів,

раціонального використання території; створення сприятливих умов для залучення інвестицій у будівництво шляхом забезпечення можливості вибору інвестором найбільш ефективного виду використання земельної ділянки для містобудівних потреб; забезпечення вільного доступу громадян до інформації стосовно розвитку селища, взаємоузгодження інтересів громади та інвесторів; забезпечення сумісності забудови окремих земельних ділянок з оточуючою забудовою; сприяння реалізації завдань довгострокового розвитку селища.

В процесі розроблення СЕО вивчені головні стратегічні документи, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, проведений аналіз їх головних цілей, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень/пропозицій в документі державного планування, їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Основними джерелами інформації були Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Кіровоградській області у 2020 році; Звіт Управління статистики у Кіровоградській області за 2020 рік щодо основних показники здоров'я населення в Кіровоградській області, пояснювальна записка до ДДП - «Генеральний план селища міського типу Новоархангельськ Новоархангельського району Кіровоградської області» розроблений ДП «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М.Білоконя», м.Київ 2019 рік.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні.